

PLAN BOMO IZPOLNILI LE Z DOBRO OPRAVLJENIM DELOM

Tovariš Milan ZUPANČIČ, glavni direktor naše delovne organizacije je o lanskem poslovnem letu in načrtih za letošnje, povedal vrsto zanimivih novosti. Med drugim je poudaril, da smo si zastavili zahteven plan proizvodnje in prodaje, ki ga bomo izpolnili le z boljšim delom, skratka vestno, natančno in s hitro izpolnjenimi zadanimi nalogami.

To bo moralo postati naše osnovno vodilo, če želimo obdržati še vnaprej takšno raven osebnih dohodkov, kot smo jo imeli lani.

GOSPODARJENJE – STABILIZACIJA

Učinkovito gospodarjenje, ukrepi gospodarske stabilizacije, to so besede, ki jih neprestano slišimo in ponavljamo. Seveda pa zahteva to vrsto aktivnosti s skupnim ciljem – učinkovito gospodariti. V sklop stabilizacije, se je za lastno izboljšanje poslovanja, vključil tudi AERO. Pripravljeni ukrepi za izboljšanje poslovanja sicer zahtevajo izvedbo vrste aktivnosti, vendar lahko pozitivne efekte ocenjujemo in pričakujemo le ob racionalnem delu in obnašanju vsakega posameznika in vseh skupaj.

BESEDO IMA DIREKTOR TOZD KEMIJA ŠEMPETER

Kot ste gotovo opazili dragi bralci, nam je iz preteklega leta ostal še neporavnan dolg, saj v prispevku, v katerem so imeli besedo direktorji temeljnih organizacij nismo

mogli objaviti izjave direktorja temeljne organizacije Kemija Šempeter, Franca KAPUSA, ki je bil takrat v bolnišnici.

Tako besedo direktorja temeljne organizacije Kemija Šempeter objavljamo v tej številki našega časopisa.

ZLATA MEDALJA NAŠI INOVACIJI V PLOVDIVU – BOLGARIJA

Društvo DIATI, ki deluje v AERU že vrsto let, se je predstavilo v Plovdivu – Bolgarija na svetovni razstavi dosežkov mladih inovatorjev, ki je bila od 4. do 30. novembra 1985, z avtomatskim sitotiskarskim strojem SA-H, ki ga je skonstruiral član društva tovariš Mirko BABOVIČ.

NAŠ AERO

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, DECEMBER 1986

LETNIK XXV – številka 1

uredniški odbor

ivanka čater, rado čepič, slavka hladnik,
jože jazbec, jelka kajtna, vera radič,
miro ribežl, cvetka robas, tone svetelšek,
tone škerbec, srečko vavričuk, tine žnidar

svet glasila

albina cizej, milena krizman, vladimira notar,
ivica stare, gregor švab, bojana videnšek

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

daniilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, čuprijska 10
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

SPOŠTOVANI BRALCI

Pred vami je letošnja prva številka našega časopisa, z novo – drugačno naslovnico, ki jo je tako kot Informacije oblikoval Grega Švab, naš oblikovalec iz oddelka Design.

Upamo, da vam nova oblika naših glasil ugaja. Vaši prispevki in predlogi, dragi bralci, pa nam bodo pomagali pri oblikovanju še zanimivejšega časopisa!

Uredništvo

Plan bomo izpolnili le z dobro opravljenim delom

Tovariš Milan ZUPANČIČ, glavni direktor naše delovne organizacije je o lanskem poslovnem letu in načrtih za letošnje, povedal vrsto zanimivih novosti. Med drugim je poudaril, da smo si zastavili zahteven plan proizvodnje in prodaje, ki ga bomo izpolnili le z dobrim delom. Skratka, z vestno, natančno in hitro izpolnjenimi zadanimi nalogami. To bo moralo postati naše osnovno vodilo, če želimo še v prihodnje obdržati takšno raven osebnih dohodkov, kot smo jo imeli lani.

O tem, da smo lansko leto poslovali uspešno, razen ene temeljne organizacije, za katero predvidevamo, da bo končala poslovno leto z izgubo, smo že govorili. Temeljna organizacija Kemija Šempeter je imela v drugi polovici leta težave pri poslovanju, predvsem v proizvodnji samolepilnih trakov. Načrtovali smo podaljšanje pogodbe za izvoz samolepilnih trakov v Iran, vendar do podpisa pogodbe ni prišlo. Za Jugoslavijo pa velja splošna ugotovitev, da kupna moč prebivalstva pada, kar se po izjavah trgovcev sodeč, odraža tudi pri naročilih proizvodov našega proizvodnega programa, predvsem šolskih potrebščin.

Ugotavljamo, da smo lani uspešno razreševali problematiko uvoza repomaterialov, saj so k temu dober delež prispevali naši dolgoročni sporazumi o vlaganju dinarskih sredstev v izvozno naravnane dejavnosti, pri čemer posebej omenjam dve, to je turizem in izvozno usmerjena proizvodnja stekla, (prvi je Montenegro turist v Črnogorskem primorju, druga pa je Steklarna Rogaška Slatina), ki so nam sukcesivno, skladno s sporazumom prinašali devizna sredstva.

To omenjam zato, ker danes, ko govorimo o tem, kako bomo poslovali v letu 1986, ugotavljamo, da trenutno stojimo pred vrsto neznank.

Kot veste, se je ob zaključku lanskega leta nadaljevalo izredno intenzivno delo v skupščinskih organih. Delegati so usklajevali nove zakonske predpise, pri čemer je za nas verjetno najzanimivejši devizni zakon. Pred sprejemom zakonskih predpisov s področja deviznega poslovanja so bili dogovori in usklajevanja še posebej dolgotrajni in natančni.

Novi zakon velja od začetka leta, vendar glede na to, da smo si v zadnjih letih zelo prizadevali, da bi povečali lastni izvoz in s tem pridobili več deviznih sredstev potrebnih za uvoz, smo bili ob nedorečenosti nekaterih

vprašanj v novem zakonu zelo zainteresirani, da se nekatere stvari v zakonu natančneje dorečejo.

Pri izvoznikih obstaja bojazen, da devizno tržišče ne bo zaživel. O vsem tem govorim zato, ker so naši letošnji poslovni načrti visoko zastavljeni, realizacija le-teh pa je zelo odvisna od redne preskrbe s potrebnimi surovinami. Plan na ravni delovne organizacije za letošnje leto presega 50 milijard celotnega dohodka, kar nikakor ni malo.

Seveda pa nam samo proizvodnja ne omogoča dobrega poslovanja, če proizvodnega ne bomo uspešno prodali, pri čemer še enkrat poudarjam, da ostaja prodaja na zunanjih tržiščih prioriteta naloga. Obvladovanje tržnih zakonitosti tudi za naše proizvode ni več enostavna naloga. Srečujemo se namreč z vse večjim številom domačih proizvajalcev, v trenutku, ko kupna moč prebivalstva pada in v času, kar sicer ocenjujem, da je dobro, ko vsak posameznik vse bolj razmišlja o tem, koliko bo za kaj potrošil.

O vsem tem je bilo veliko povedanega v izjavah direktorjev tozgov v zadnji lanski številki našega glasila.

Vendar bi k temu želel dodati še nekaj misli. K uspešnemu delu nosilca prodaje naših proizvodov lahko prispeva vsak delavec, od proizvodnih temeljnih organizacij, trženja, do delovne skupnosti skupnih služb in sicer s hitrim in natančnim delom, ki bo zagotovilo, da bosta rok in kakovost skozi vse faze dela tudi potrjena.

V načrtu za letošnje leto smo si zastavili tudi naloge s področja investicijske dejavnosti, s čemer ste že seznanjeni. Omenim naj, da je rekonstrukcija papirnega stroja za delovno organizacijo pomembna iz dveh vidikov – to je boljše kakovosti in nižje gramature proizvedenih papirjev ter povečanja proizvodnih kapacitet.

Tako bomo uspešnejši pri izvoznih poslih ter pri preskrbi naših proizvodnih tozgov z zadostnimi količinami papirjev za predelavo. Vzporedno z

rekonstrukcijo papirnega stroja v Medvodah je predvidena razširitev kapacitet v Kemiji Celje in Grafiki.

Upamo, da nam bodo poslovni rezultati že prihodnje leto potrdili pravilnost te odločitve. Poleg tega imamo predvidene še druge naloge na tem področju, ki jih bomo lahko opravili le, če bomo dobro poslovali. Na področju »prodaje znanja« pričakujemo določene premike ob uresničitvi naših projektov v deželah v razvoju. Zvezni izvršni svet nam je na zadnji lanski seji odobril sredstva iz sklada za pomoč deželam v razvoju za naš projekt v Angoli.

Nekaj besed bi želel posvetiti tudi našim osebnim dohodkom. Lani smo uspešno spremljali inflacijska gibanja v Jugoslaviji z našimi osebnimi dohodki. Vendar vse pogosteje opažam, da se naši delavci ne zavedajo dejstva, da bomo tak trend lahko zasledovali le z večjo disciplino in vestnostjo pri delu.

Omenil sem že, da bo temeljna organizacija Kemija Šempeter končala poslovno leto z izgubo. Program za odpravo motenj je bil pripravljen. Po zaključnem računu bomo verjetno morali pristopiti k izdelavi še natančnejšega programa sanacije. Morali bomo najti odgovore na vprašanja, ki se nanašajo na zagotovitev kvalitete programa proizvodnje tudi za daljše časovno obdobje.

Kvaliteten dolgoročni razvoj temeljne organizacije Kemija Šempeter bo lahko temeljil le na dobrih programih. Pri izdelavi le-teh bosta brez dvoma odigrali pomembno vlogo naša Raziskovalna enota in Marketing, ki bosta z prihodnjimi nadomestnimi proizvodi poskrbela za razširitev proizvodnega programa v tej temeljni organizaciji.

Ena od pomembnih aktivnosti, ki trenutno poteka v naši delovni organizaciji, je sprejemanje srednjeročnega plana. V srednjeročnem planu smo zastavili smernice našega razvoja za čas do leta 1990.

S srednjeročnim planom predvidevamo tudi možnosti za odpiranje novih delovnih mest v tem obdobju, ki naj bi jih bilo okrog dvestopetdeset. Seveda bomo, glede na posodobljeno tehnologijo, zaposlovali delavce z ustrezno kvalifikacijo, kar je bilo tudi doslej naše vodilo pri zaposlovanju.

Ob koncu bi želel poudariti, da je nujno krepiti dobre medsebojne odnose, ker je to eden od predpogojev za uspešno sodelovanje, ne samo znotraj delovne organizacije, ampak tudi v širšem smislu.

Naloge, ki smo si jih zadali so zahtevne, vendar bomo le z njihovim uresničevanjem v srednjeročnem obdobju lahko izboljšali naše življenjske pogoje.

R. D.

NAŠE AKTUALNE TEME

Besedo ima direktor temeljne organizacije Kemija Šempeter

Kot ste gotovo opazili, dragi bralci, nam je iz preteklega leta ostal še neporavnani dolg, saj v prispevku, v katerem so imeli besedo direktorji temeljnih organizacij, nismo mogli objaviti izjave direktorja tozda Kemija Šempeter Franca KAPUSA, ki je bil takrat v bolnišnici.

Tako besedo direktorja temeljne organizacije Kemija Šempeter objavljamo v tej številki našega časopisa.

Tovariš Kapus je o preteklem 1985. letu in načrtih za letošnje leto povedal naslednje:

Rezultati poslovanja naše temeljne organizacije so bili v prvem polletju pozitivni. V drugem polletju so začeli pozitivni učinki padati in za našo temeljno organizacijo smo morali po analizi devet mesečnih rezultatov poslovanja ponovno pripraviti program ukrepov za odpravo motenj v poslovanju, skladno z zakonskimi predpisi. Obstaja verjetnost, da bo naša temeljna organizacija poslovanje v letu 1985 zaključila z negativnim poslovnim rezultatom. Razlogov za to je več, zgotovo pa je res, da je večina vzrokov, zaradi katerih je prišlo do negativnega rezultata, v hiši Aera (zakonski predpisi veljajo za vse enako, zato naj bi

bili pogoji enaki za vse). Predvidevam, da bomo s solidarnostjo delavcev naše delovne organizacije probleme v tozdu Šempeter prebrodili in rešili.

V letošnjem letu ne moremo pričakovati, da se bodo naše možnosti bist-

veno izboljšale. Tržni pogoji bodo še naprej zaostrovali situacijo in sicer v dveh vidikih:

- da bo kupec za svoj denar zahteval kakovostno in pravočasno dobavo s takšnim asortimanom, ki ga želi

- da bomo kot proizvajalci želeli proizvajati čim ceneje, da bi ustvarili čim večjo razliko med iztržkom in stroški (ki naj bo čim večja).

Dejanska rešitev obojega pa je kot običajno nekje vmes.

Kapacitete, s katerimi razpolagajo proizvajalci samolepilnih trakov v Jugoslaviji, so močno predimenzionirane.

Pravzaprav ni nobenega proizvajalca, ki bi se lahko pohvalil s tem, da ima strojne kapacitete zasedene skozi vse leto in da poleg tega lahko vse proizvode proda na domačem trgu.

Zato bo neizbežno, da bomo morali agresivneje nastopiti na zunanjem trgu, kjer bomo uspeli s konkurenčnimi cenami in ustrezno kvaliteto proizvodov. V kolikor bomo reševali problematiko prodaje naših proizvodov v tej smeri, lahko pričakujemo, da bomo svoj položaj na tržišču izboljšali. Zavedati se moramo, da nismo več edini proizvajalec samolepilnih trakov v Jugoslaviji, kot smo bili nekoč, ampak da smo eden izmed proizvajalcev. Zato bomo morali našo poslovno politiko, naša hotenja in želje prilagoditi tem dejstvom.

R. D.

O stabilizaciji v naši družbi

URESNIČEVANJE PRVE FAZE DOLGOROČNEGA PROGRAMA EKONOMSKE STABILIZACIJE

V tej številki našega časopisa objavljamo dva prispevka o stabilizaciji. Eden se nanaša na stabilizacijo v naši družbi, drugi, ki ga objavljamo v prilogi našega časopisa, ker bi služil delegatom delavskega sveta delovne organizacije pri razpravi, pa o gospodarjenju in stabilizaciji v naši delovni organizaciji.

Konec novembra lanskega leta je v Zvezni skupščini potekala intenzivna razprava o uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v naši družbi.

Analizirani so bili tudi vzroki, zakaj se le-ta v praksi ne uresničuje oz. kaj storiti, da se bodo cilji in naloge, zapisani v njem, začeli dosledneje izvajati v praksi.

Uvodni referat o izvajanju prve faze dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije je na seji Zvezne skupšči-

ne, 27. novembra 1985, podala predsednica Zveznega izvršnega sveta Milka Planinc. Sredstva javnega obveščanja so o vsebini njenega referata obširno poročala. Zaradi lažjega razumevanja vsebine dolgoročnega programa in pomena za njegovo dosledno izvajanje v vsakem delovnem okolju v nadaljevanju podajamo samo nekatere najpomembnejše ugotovitve iz njenega govora, ki se nanašajo predvsem na pomen izvajanja tega programa v organizacijah združenega dela.

1. Dolgoročni program ekonomske stabilizacije celovito in vsestransko določa naloge in smeri sprememb, ki so potrebne v našem gospodarskem in družbenoekonomskem sistemu. Pri tem se izrazito poudarja celovita in nujno potrebna enotno usmerjena in koordinirana aktivnost vseh družbenih subjektov za uspešno uresničevanje tega programa;

2. Priprava dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije se je začela v času, ko je naša družba zapadla v težke ekonomske in gospodarske razmere, ko je bila naša zadolženost v svetu že tolikšna, da smo se uvrstili med največje svetovne dolžnike;

3. Zato je bilo potrebno sprejeti ukrepe, s katerimi bi zagotovili finančno konsolidacijo gospodarstva, zaježili inflacijo, izboljšali našo devizno bilanco, omogočili povečanje produktivnejšega zaposlovanja, uskladili porabo vseh vrst z realnimi materialnimi možnostmi, skratka vse tiste ukrepe, ki bi zagotovili, da se naša družba, predvsem pa gospodarstvo postavi na trdnejše, stabilnejše temelje nadaljnega razvoja;

4. Ko analiziramo uresničevanje programa gospodarske stabilizacije oz. njenega prvega dela, pa lahko ugotovimo, da je uresničevanje prepočasno, da mnogi ukrepi ostajajo le mrtve črke na papirju, da povsem natanko vemo, kaj bi morali storiti, do uresničitve dogovorjenega pa ne pridemo;

5. Ko ocenjujemo, kako se uresničuje prva faza programa stabilizacije v posameznih delovnih okoljih, je potrebno predvsem opozoriti na preslabo pripravljenost le-teh, da se oprejo na svoje lastne moči, da bolj izkoristijo svoje notranje rezerve, ki so v vseh okoljih očitne. Pri mnogih tudi ni pripravljenosti, da bi se odrekli dohodku, ki ni rezultat njihovega dela. V OZD

mnogokrat s svojim neposlovnim obnašanjem še pospešujejo inflacijo, pojavlja se dvoličnost obnašanja, kot proizvajalcev na eni in kot potrošnikov na drugi strani;

6. Zaradi nadaljnjega uspešnejšega razvijanja našega socialističnega samoupravljanja moramo predvsem prekiniti z inflativnim načinom proizvodnje ter postaviti striktno finančno disciplino za vse subjekte gospodarjenja;

7. Nepripravljenost in nesposobnost ter nastala neenotnost med republikami za sporazumevanje o naših strateških opredelitvah nadaljnjega razvoja, nas je pripeljala do ekonomske krize. Enotnost nas vseh, da program ekonomske stabilizacije uresničimo, je edini način za iskanje poti iz krize.

V nadaljevanju razprave so delegati kritično ocenili vsebino poročila o uresničevanju prve faze dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki ga je pripravil Zvezni izvršni svet.

V razpravo se je vključila tudi naša delegatka Sonja Krašovec, ki je svoja razmišljanja strnila v naslednje ugotovitve:

1. Poročilo, ki obravnava uresničevanje prve faze dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, je obsežno analitično dokumentacijsko gradivo, ki obsega kar 228 strani. Pomembnejši kot obseg – je njegova vsebina – zato je potrebno dati poudarek prav njej.

2. Poročilo ZIS, posebno pa še poročilo Zveznega zavoda za družbeno planiranje opozarjata, praksa pa potrjuje, da se stabilizacijski program ne uresničuje. Čeprav ne smemo zanemariti nekaterih pozitivnih rezultatov gospodarjenja, ki so bili doseženi v zaostrenih gospodarskih razmerah, pa je vedno več negativnih trendov v razvoju naše družbe, kar pogloblja gospodarsko in družbenoekonomsko krizo v ožji in širši družbeni skupnosti.

3. Vzroki, ki jih ZIS navaja kot odločilne zato, da se program stabilizacije ne uresničuje (in to je, da so bili materialni pogoji, ki so bili takrat znani in na osnovi katerih se je pripravljala dolgoročni program, bistveno neugodnejši in da niso bili sprejeti nekateri predlogi, ki jih je pripravil ZIS), niso najpomembnejši.

Pač pa so bile naloge in cilji izredno ambiciozni, lahko rečemo, previsoko zastavljeni, brez zadostnih materialnih osnov, ki bi stimulirale vse silnice procesa reprodukcije za njihovo dosledno uresničevanje. Ukrepi za izvajanje programa stabilizacije pa niso bili v celoti usmerjeni na sanacijo oz. odpravo osnovnih vzrokov inflacije.

4. ZIS tudi ocenjuje, da so bili roki za uresničevanje posameznih nalog iz

programa nerealno postavljeni. Ob tem se sprožita vprašanji: Kdo je te roke postavil in ali ZIS ni imel nobene vpliva za predlaganje drugačnih – realnejših rokov?

Če je bila storjena napaka pri opredeljevanju rokov, ko se je program pripravljala, potem ZIS določa nerealne roke tudi danes, ko zagotavlja, da bo do konca leta 1985 sprejetih še nekaj zelo pomembnih sistemskih zakonov, odlokov in predpisov. Kako bo možno do konca leta sprejeti in začeti izvajati npr. zakone, ki urejajo ekonomske odnose s tujino, ker vemo, da je potrebno za operacionalizacijo teh zakonov sprejeti še okrog 55 predpisov na osnovi zakona o deviznem poslovanju.

Poleg tega je do konca leta predviden še sprejem 19 zakonov, ki so že v skupščinski proceduri in 13 zakonov, ki jih bo ZIS še predložil do konca leta.

ZIS v poročilu tudi najavlja sprejem več makroekonomskih ukrepov, ki bodo sprejeti še v letu 1985. Večino le-teh sedaj še sploh ne poznamo, kar pomeni, da tudi ne morejo biti sprejeti po rednem postopku.

Da tudi, če bi bili vsi, po programu načrtovani zakoni in predpisi, sprejeti v letu 1985, je njihova izpeljava oz. uresničevanje v praksi izredno vprašljiva, ker ne bodo mogle biti dovolj preučene predvsem ekonomske posledice njihove uporabe. Ali to pomeni, da bodo ti zakoni sprejeti pod težo političnih argumentov, namesto na osnovi ekonomskih kriterijev in motivov?

5. Že danes se dušimo v poplavi zakonov in predpisov, če pa pomislimo, kaj nas še čaka v zvezi s sprejetjem novih zakonov in predpisov do konca leta 1985 in v naslednjem letu, se lahko upravičeno bojimo, da se bomo v papirnati regulativi našega sistema resnično zadušili. Zakona še niti ne sprejmemo, že se pripravljajo spremembe in dopolnitve. Zakaj? Zato, ker se zakoni pripravljajo kabinetsko, brez zadostnega konsultiranja z delegatsko bazo in ker v zakonih še vedno niso prevladale ekonomske zakonitosti.

Prav v tej skupščini smo delegati večkrat opozarjali, da je potrebno, preden je nek zakon, še posebno tisti, ki je odločujočega pomena za naš nadaljnji družbenoekonomski razvoj, sprejet, preučiti njegovo možnost uporabe oz. posledice v praksi.

Kaže, da so na gluha ušesa naletele pobude in zahteve, oz. konkretni predlogi k posameznim zakonom, da mora v prihodnje združevanje dela in sredstev temeljiti na ekonomskih temeljih, na poslovnem interesu posameznih gospodarskih subjektov, nikakor pa ne na zakonski prisili, preti-

rani vlogi države in njenega intervencionizma.

Praksa je pokazala, da je združeno delo sprejelo le tiste zakone, ki temeljijo na realnih družbenoekonomskih osnovah.

6. Zvezni zavod za družbeno planiranje je v svoji oceni zelo kritičen, vendar objektivno do uresničevanja prve faze programa stabilizacije.

Povsem realna je njegova ocena, da se pojavljajo zastoji v razvoju samoupravljanja in da smo vsako leto dlje od cilja, da bi delavec razpolagal z večjim delom dohodka.

V letu 1980 je namreč razpolagal s 64,2 odstotka dohodka, v letu 1984 pa le še s 56 odstotka dohodka. Parola, »da delavec odloča o dohodku«, bo še vedno ostala parola, dokler bomo večji del porabe določali proračunsko, neodvisno od ustvarjenega dohodka (kot npr. zvezni proračun) in dokler bomo razmišljali le o delitvi, ne pa o tem, kako, kaj in za koga več proizvajati.

7. Program stabilizacije je bil sprejet 1983. leta s ciljem, da postopno zajezi vse negativne trende razvoja in omogočimo naš nadaljnji razvoj na stabilnejših osnovah.

Stopnja inflacije kot osnovni indikator stabilnosti oz. nestabilnosti neke družbe se v Jugoslaviji iz leta v leto povečuje. Po podatkih Zveznega zavoda za družbeno planiranje bo v letu 1985 – 75 odstotna, kar je precej več kot je bilo načrtovano in opredeljeno v letni resoluciji in ostalih planskih dokumentih. Dejstvo pa je, da je bila vsa leta planirana stopnja inflacije povsem nerealna. Nerealno je bila planirana za leto 1985 v višini 10 odstotkov, nerealno je tudi planirana za leto 1986 v višini 2 do 3 odstotke mesečno. Kako ustvariti takšno stopnjo inflacije ob dejstvu, da se več kot 30 odstotkov prenaša v naslednje leto že iz porasta cen v letošnjem letu, ob vplivu visoko planirane proračunske porabe itd. Ukrepi, ki se predvidevajo za leto 1986 (tisti, ki so znani), ne zagotavljajo, da bo stopnja inflacije že v letu 1986 bistveno manjša od letošnje.

Prav nič nam ne pomaga, da zapišemo, da bo letna stopnja inflacije 31 ali 40 odstotkov, če ne bomo odpravili vzrokov, ki jo povzročajo.

Svojo razpravo je zaključila z mnenjem, da ocena o dosedanem izvajanju dolgoročnega programa ne more biti zadovoljiva.

Ugodnejšo bomo lahko dali šele takrat, ko se bo inflacija ustavila oz. njen trend obrnil navzdol, takrat, ko bodo danes prevladujoče centralistične in etatične težnje zamenjale samoupravne sile in takrat, ko bodo namesto administrativnih ukrepov za-

vladale ekonomske zakonitosti in ekonomska prisila.

Na osnovi razprav o izvajanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je Zvezni zbor nato sprejel naslednje pomembnejše zaključke in ugotovitve:

1. Neugodna ekonomska situacija in negativne tendence v družbeno-ekonomskem razvoju naše dežele (izredno visoka inflacija, stagnacija gospodarske rasti, poslabšan položaj gospodarstva, nadaljnji padec življenjskega standarda, nezaposlenost, zastoj v razvoju samoupravljanja, krepitve etatizma itd.) niso samo splet objektivnih okoliščin, ampak so v veliki meri izraz počasnosti, kolebanja in nedoslednosti ter odporov pri uresničevanju ključnih nalog prve faze dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in neenotnosti pri premagovanju razlik v stališčih do nekaterih pomembnih vprašanj uresničevanja tega programa. To je prisotno predvsem v prizadevanjih, da se zadržijo določeni položaji subjektov, kar kaže na preslabo odločnost in pripravljenost izvršnih in upravnih organov v republikah in pokrajinah ter v občinah za uresničevanje zahtevnih nalog iz programa.

2. Uresničevanje tega programa istočasno ni spremljal tudi razvoj socialističnega samoupravljanja, posebno pa niso bili zagotovljeni pogoji, da delavci obvladajo celoto družbene produkcije in v krepitvi koncepta političnega sistema, katerega uspešno delovanje je pogoj za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

3. V prvi fazi uresničevanja dolgoročnega programa bi bilo potrebno na vseh pomembnih področjih delovati istočasno in celovito, z ukrepi za spremembe v razširjeni reprodukciji, družbenem planiranju, ekonomskih odnosih s tujino, sistemu in politiki cen, monetarnem in kreditnem sistemu, sistemu davkov in prispevkov, delitvi celotnega prihodka in dohodka. Ker realizacija teh nalog ni potekala sočasno, ni bilo želenih ekonomskih učinkov, ampak so nasprotno celo le-te pospeševale porast inflacije. Neupravičeno se je zamujalo s predlaganjem in sprejemom nekaterih sistemskih rešitev, posebno tistih, ki imajo protiinflacijski značaj;

4. Prisotna protislovja v družbenem in ekonomskem razvoju dežele, velike razlike v stopnji gospodarske rasti in v strukturi gospodarstva ter etatistične tendence, so povzročile uveljavljanje parcialnih interesov posameznih republik in pokrajin, premalo poudarjeni pa so bolj skupni interesi in razvoj dežele kot celote.

Ker uresničitev planskih dokumentov za obdobje 1986–1990 in resolucija za leto 1986 predstavljajo pomembno fazo pri uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, so bile sprejete naslednje naloge:

1. Z ekonomskimi merili je potrebno bistveno zmanjšati stopnjo inflacije, predvsem pa odpraviti vzroke, ki jo povzročajo.

S celovitimi gospodarsko-sistemskimi ukrepi, z razvojno in ekonomsko politiko ter konkretnimi stabilizacijskimi programi OZD je potrebno zagotoviti zmanjšanje stopnje inflacije. Opredeliti je potrebno tudi realne

operativne programe za zniževanje stopnje inflacije. Posebej je pomembno, da se zmanjšajo stopnje rasti cen in istočasno odpravijo disparitete cen;

2. Povečati je potrebno gospodarsko aktivnost, motivacijo za produktivnejše delo, večje izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, učinkovitejše poslovanje in maksimalno zniževanje proizvodnih stroškov in storitev, s tem pa povečevanje dohodka in krepitve konkurenčne sposobnosti na zunanjih trgih;

3. V letu 1986 je potrebno zagotoviti povečanje deleža gospodarstva v delitvi dohodka, povečati akumulacijsko in reprodukcijsko sposobnost ter zagotoviti hitrejšo finančno konsolidacijo gospodarstva;

4. Potrebno je zagotoviti pogoje na hitrejšo zaposlovanje mladih strokovnih kadrov, zaustaviti padanje življenjskega standarda, posebno določenih kategorij prebivalstva itd.;

5. Zagotoviti je potrebno tudi pogoje za hitrejšo spremembe v strukturi gospodarstva, specializaciji in delitvi dela, posebno pa s povečanjem izvoza in substitucijo uvoza;

6. Uresničevanje dolgoročnega programa je odvisno predvsem od učinkovite in kvalitetne akcije vseh družbenih faktorjev, še posebej od delavcev v združenem delu in delovnih ljudi v vseh samoupravnih organizacijah. Zato je potrebno, da vsi samoupravni organi, delegatske skupščine in njihovi organi ocenijo svojo dosedajšnjo aktivnost in sprejmejo ukrepe za nadaljnje naloge pri uresničevanju programa v svojih delovnih okoljih.

Sonja Krašovec

Zlata medalja naši inovaciji v Plovdivu v Bolgariji

Društvo DIATI, ki deluje v AERU že sedmo leto, se je latni predstavilo v bolgarskem Plovdivu na svetovni razstavi dosežkov mladih inovatorjev, od 4. do 30. novembra 1985, z avtomatskim sitotiskarskim strojem SA-4, ki ga je skonstruiral član društva Mirko BABOVIČ, delavec tozda Grafika.

Razstava EXPO 85 v Plovdivu je bila organizirana pod pokroviteljstvom UNICEF in bolgarskega pred-

sednika Todora Živkova. Sodelovalo je 53 držav, največ vzhodnih, z 62000 eksponati.

Največjo pozornost so organizatorji namenili mladinski inovaciji, saj so bili eksponati mladinskih inovacij razstavljeni v treh paviljonih, ki so bili večji od naše dvorane Golovec.

Svoje inovacije so razstavljali otroci iz vrtcev, osnovnošolci in srednješolci.

Seveda je bil levji delež razstave namenjen industrijskim inovacijam. Velikost razstave, bi lahko ponazorili tako, da je vsaka večja država prikazovala svoje inovacijske dosežke v svojem paviljonu.

Jugoslovanski del razstave je organiziral RAST YU z Reke. Aero se je s svojo inovativno dejavnostjo uveljavil na razstavah RAST YU, saj smo na razstavah na Reki prejeli več pomembnih priznanj za mikrokapsule,

vakuumsko destilacijsko napravo, polietilensko peno in tudi v Plovdivu razstavljen avtomatski sitotiskarski stroj SA-4.

Sodelovanje na pomembnih razstavah zahteva mnogo intenzivnih in natančnih priprav, ki so jih izvedli člani Izvršnega odbora DIATI Aero in referentka za inovativno dejavnost Angelca Hudej.

Pred otvoritvijo razstave sta v Plovdiv odšla Mirko BABOVIČ – avtor razstavljenega prototipa stroja in Gavril KUZMANOVSKI naš zastopnik za inozemstvo, ki je z znanjem bolgarskega jezika pomagal razrešiti precej organizacijskih težav. Stroške, ki so nastali s potovanjem in razstavo, je poravnala naša Grafika.

Otvoritev razstave je bila svečana. Udeležili so se je vsi člani bolgarskega politbiroja, kar je jasen znak, da je bil to za Bolgarijo pomemben dogodek.

Zanimivo je tudi to, da smo se Jugoslovani v Plovdivu predstavili s 184 inovativnimi eksponati. Posamezni eksponati so bili tudi odkupljeni. Na EXPO 85 so se s svojimi inovacijami med drugimi predstavili Crvena zadržava, Pliva, Galenika, Železarna Jesenice, RI Niš, Rudnik Bor itd.

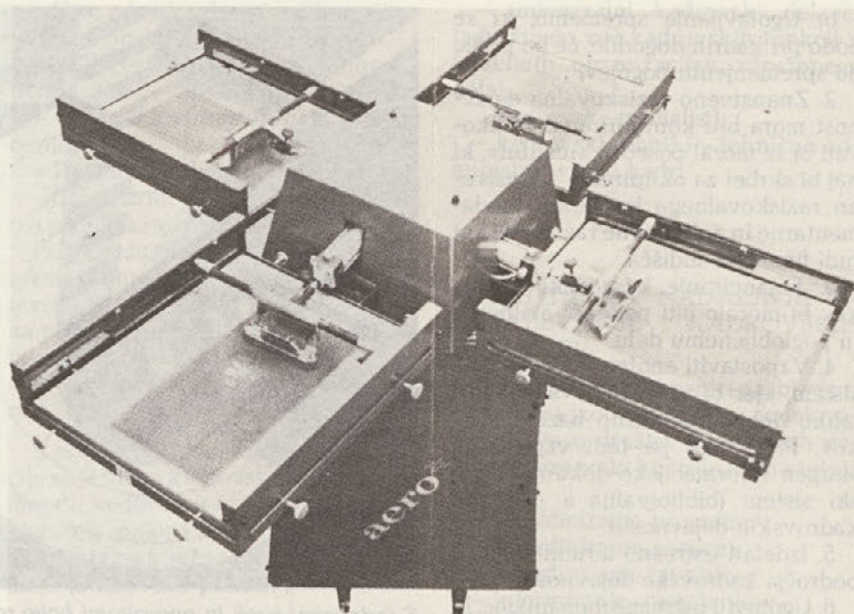
Mednarodna žirija, ki je štela kar šestnajst članov, je jugoslovanske inovativne dosežke nagradila s devetimi zlatimi medaljami s priznanji. Med njimi je tudi naš avtomatski sitotiskarski stroj, ki ga je skonstruiral Mirko Babovič – skromen in prizadeven delavec tozda Grafika. O tem, da je avtor večjega števila inovacij in član Diati Aero že od ustanovitve, ne bi tokrat posebej poudarjali, ker ga že poznate.

Ko smo se z Angelco Hudej, Jožtom Hrovatom in Mirkom Babovičem pogovarjali o RAST YU Rijeka in Plovdivu o vsem, kar je bilo potrebno organizirati, da smo Aerove inovacije lahko pokazali tudi v širšem jugoslovanskem prostoru in tujini, je beseda nanesla tudi na to – kako naprej?

Tovariš Hrovat je, kot že mnogokrat doslej, podal zamisel o teamskem reševanju vnaprej zastavljenih strokovnih problemov. Vendar je to že tema za enega prihodnjih člankov.

Vsekakor pa moramo našemu inovatorju iskreno čestitati za uspeh, pa tudi društvu in delovni organizaciji, ki jima priznanje nalaga odgovornost za še boljše delo.

R. D.

TEHNIČNI PODATKI

- Tiskovna širina max. 250 mm
- Tiskovna dolžina max. 280 mm
- Debelina tiskanega proizvoda max. 120 mm
- Število sitotiskovnih aparatov 4 enote
- Število odtisov na uro: 1-barvno 700 kom., 2-barvno 350 kom.,
- Podajalna naprava za beležne kocke: 4-barvno 170 kom. dimehžija do 100 x 100 mm
- Možno je izdelati podajalno napravo po potrebi za druge proizvode
- Komandna – programska plošča je na podajalni napravi
- Dimenzije stroja: osnovni stroj dolž. 1,8 m šir. 1,8 m
- Dimenzija podajalne naprave za beležne kocke dolž. 1,8 m šir. 0,50 m
- Elektro instalacije 380 V – 1 KW – 50 Htz
- Prikluček za komprimiran zrak Bar 6
- Teža stroja brez podajalne naprave = 250 kg

Znanstveno-raziskovalno delo na področju kadrovske dejavnosti

Znanstveno-raziskovalno delo na področju kadrovske dejavnosti se je v zadnjih desetih letih bistveno povečalo, vendar še vedno ni ustrezno organizirano, saj je razdrobljeno med večje število institucij. Dejstvo je, da interdisciplinarna dejavnost ne more biti ločena od že obstoječih znanstvenih disciplin, ter da se močno veže npr. na ekonomijo, pravo, sociologijo in organizacijo. Prav to spoznanje je pripeljalo do tega, da imamo danes že vrsto raziskav tako na makro kot tudi mikro nivoju. Navajamo le nekatere izmed njih:

- Projekcija razvoja kadrov SR Slovenije od leta 1975–1980;
- Projekcija razvoja kadrov SR Slovenije od leta 1980–1985;
- Dolgoročna projekcija razvoja kadrov SR Slovenije do leta 2000;
- Planiranje razvoja kadrov v OZD;
- Program potreb po kadrih (minimalni kazalci) 1980–1985;
- Prestrukturiranje gospodarstva in vpliv na kadre;
- Zaposlovanje v proizvodnem in neproizvodnem delu o OZD s področja gospodarstva;
- Tokovi zaposlovanja;
- Možnosti zamenljivosti kadrov;
- Mobilnost kadrov v OZD.

Navedene naloge so bile tudi publicirane. Obstaja še vrsta raziskav, ki so jih opravili na občinskih nivojih, pa ne nazadnje tudi naloge diplomantov I., II. in III. stopnje visokošolskih institucij, ki konkretno obravnavajo kadrovsko problematiko v organizacijah združenega dela.

Pri raziskovalnem delu je pomemben tudi naročnik naloge. Za to pod-

ročje je še najbolj zainteresiran Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje, komite za družbeno planiranje ter Sekretariat za kadrovska vprašanja. Manj je vključena Republiška raziskovalna skupnost, gospodarska zbornica, Zveza sindikatov Slovenije, v zadnjem obdobju pa so premiki na občinski ravni – v občinskih raziskovalnih skupnostih nosilci raziskovalnih nalog se direktno vežejo na institucijo, zaradi česar ni celotne slike kaj, v kakšnem obsegu in katera problematika se raziskuje.

Posledica tega je razdrobljenost, nepovezanost raziskovalnega kadra, kateriga pa že tako ni dovolj.

Predlogi za razvitejšo obliko znanstveno raziskovalnega dela na področju kadrovske dejavnosti:

1. Znanstveno raziskovalno delo na področju kadrovske dejavnosti bi moralo biti organizirano vsaj v dveh glavnih smereh:

a) Ugotavljanje kadrovskega stanja v sedanjih proizvodnih in organizacijskih pogojih;

b) Ugotavljanje sprememb, ki se bodo pri kadrih dogodile, če bo prišlo do spremenjenih pogojev;

2. Znanstveno raziskovalna dejavnost mora biti kontinuirana. Oblikovati bi se moral poseben »institut«, ki naj bi skrbel za okupiranje znanstveno raziskovalnega kadra, za fundamentalne in aplikativne raziskave kot tudi finančna sodišča.

3. Financiranje kadrovskih raziskav bi moralo biti podpora stalnemu in poglobljenemu delu.

4. Vzpostaviti enoten informacijski sistem, kjer bi vsi raziskovalni kadri lahko dobivali smotno bazo podatkov. Prav tako pa tudi vzpostaviti skupen informacijsko-dokumentacijski sistem (bibliografija s področja kadrovskih dejavnosti).

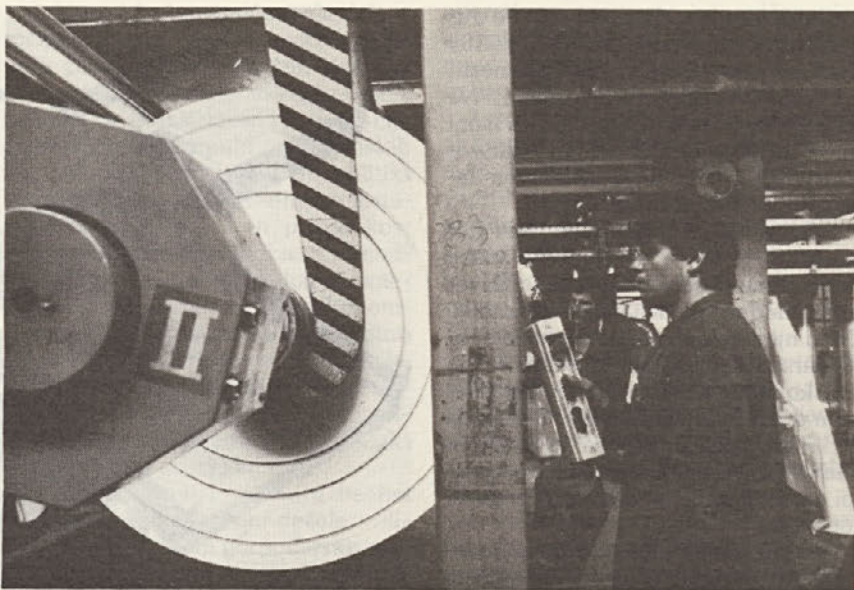
5. Izdelati ustrezno terminologijo s področja kadrovske dejavnosti.

6. Ugotoviti ustrezne mehanizme, ki bodo zagotavljali prenos znanstveno-raziskovalnega dela v združeno delo, skratka prenos teorije v prakso.

Predlogi in problematika, s katero se srečujejo danes organizacije združenega dela, in ki bi ju bilo potrebno raziskati, ter na osnovi teoretičnih dognanj reševati v združenem delu:

1. Bistvo vsake organizacije združenega dela v samoupravni socialistični družbi so vsekakor urejeni pogoji za razvoj družbenoekonomskih in socialnih odnosov. Tako lahko rečemo, da delovni ljudje, to so kadri, preko kadrovske politike ustvarjajo pogoje za uspešno poslovanje organizacije združenega dela, to je za zadovoljevanje materialnih potreb na eni strani in na drugi strani za razvoj samoupravnih odnosov, pri čemer je treba poudariti predvsem efikasnost in racionalnost dela kot tudi varnost delovnih ljudi, zaposlenih v organizacijah združenega dela, pa tudi v širši družbeni skupnosti. Izhajajoč iz navedenega pomeni, da kadrovska politika ne more biti sredstvo neke skupine za uveljavljanje lastnih pretenzij, pač pa je v organizacijah združenega dela najučinkovitejša politika za ustvarjanje družbenoekonomskih in socialnih ciljev ter razvoja samoupravnega sistema odločanja. Torej mora kadrovska politika, s tem pa tudi organiziranost kadrovske funkcije izhajati iz temeljne organizacije združenega dela kot osnovna organizacijska oblika družbenoekonomskega razvoja.

2. Položaj kadrovske funkcije v organizacijah združenega dela še vedno ne odgovarja njeni vlogi. Tako je neustrezna organiziranost kadrovske funkcije, neustrezna ekipiranost s strokovnim kadrom, nezadostna uporaba znanstvenih spoznanj, slaba medsebojna povezanost med kadrovske strokovno službo, poslovodnimi

S sodobnimi stroji in napravami bolje rokujejo ustrezno usposobljeni delavci...

organi, samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami, neustrezna delitev dela pri izvajanju kadrovske funkcije glede na nivo organiziranosti organizacij združenega dela. Vse te slabosti tako močno vplivajo na vlogo, vsebino, značaj in pomembnost kadrovske funkcije ter s tem na izenačenje kadrovske funkcije z drugimi funkcijami v organizaciji združenega dela.

3. Pri sprejemanju planov družbeno-ekonomskega in socialnega razvoja, kot nujni zakonitosti v samoupravnih odnosih, moramo izhajati iz usklajenosti parametrov rasti ekonomskih in kadrovskih dejavnikov. Plan kadrov torej ne sme biti namenjen samemu sebi, pač pa mora biti usklajen z materialnimi možnostmi in dosežki tehničnega razvoja ter interesi razvoja. Plan razvoja ne more biti uspešen, če ne opredeljuje razvoja bistvenega dela to je plana razvoja kadrov. Plan razvoja kadrov mora biti integralen to pomeni, da vsebuje vse potrebe po strokovnih profilih vključujoč tudi plan izobraževanja, kot tudi izobraževalne institucije. Le tako bo možno odpraviti strukturna neskladja, ki se odražajo v pomanjkanju oz. presežku posameznih vrst in profilov kadrov. Nepoznavanje resnične strukture kadrovskih potreb je velika ovira pri ustreznem razvijanju in usklajevanju vrst in zmogljivosti strokovnih šol, ki pripravljajo kadre tako za gospodarstvo, kot družbene dejavnosti.

Nosilke družbenoekonomskega in socialnega razvoja so temeljne organizacije združenega dela, to pa pomeni, da je treba plane izdelovati v temeljnih organizacijah združenega dela. Da pa bi prišli do ustreznih pokazalcev o kadrih je nujna enotna metodologija

planiranja kadrov, po kateri bi planirale vse temeljne organizacije združenega dela, enovite organizacije združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb. Le enotno zbrani pokazalci so osnova za usklajevanje z višjimi nivoji ter s tem uveljavljanje načela samoupravnega sistema planiranja.

4. Da bi v organizacijah združenega dela lahko čim bolj ustrezno planirali kadre je nujno vzpostaviti sistem spremljanja razvoja kadrov. To pa pomeni, da je treba v organizacijah združenega dela uvesti tako evidenco o kadrih, ki bo zajemala vse tiste podatke, ki so nujno potrebni za planiranje razvoja kadrov, kot tudi za druge kadrovske odločitve.

Kadrovske službe, ki ne razpolagajo z ustreznimi informacijami o kadrih, ne morejo strokovno obravnavati in reševati problemov, ki zadevajo kadrovske politiko, s tem pa so tudi nemočne za uveljavljanje stališč družbenega dogovora o kadrovske politiki in nenazadnje tudi za uveljavljanje dogovora o kadrovske politiki in nenazadnje tudi za uveljavljanje delovnega človeka kot proizvajalca in samoupravljalca v zvezi z doseganjem interesov, ki so povezani tako z osebnim razvojem kot tudi s cilji organizacije združenega dela.

5.2. IZOBRAŽEVANJE KADROVSKIH DELAVCEV NA VI. IN VII. STOPNJI ZAHTEVNOSTI

Pri zasnovi izobraževanja in usposabljanja kadrovskih delavcev izhajamo iz zatečenega stanja, ki za kadrovske dejavnost ni ugoden. Le 56 % delavcev v kadrovskih službah ima visoko oz. višjo izobrazbo. Posledica tega je, da vsi delavci niso kos zahtev-

nim nalogam na kadrovskem področju in se ukvarjajo predvsem z rutinskimi, operativnimi oz. strokovno manj zahtevnimi nalogami. Premalo je analitičnega, planskega in razvojnega dela.

Ključnega pomena za profesionalizacijo strokovne kadrovske dejavnosti je kvalitetno in permanentno izobraževanje zadostnega števila kadrovskih delavcev.

Na srednji stopnji zahtevnosti kadrovske naloge kažejo določene posebnosti, v primerjavi z drugimi sorodnimi področji. Vendar pa se te specifičnosti lahko dopolnijo s prilagoditvijo družboslovnega ali administrativnega programa.

Izobraževanje kadrovskih delavcev na univerzitetni ravni naj bi zagotovilo znanja za opravljanje zahtevnih operativnih, predvsem analitičnih, planskih in razvojnih nalog. Zaradi posebne narave dela, bi moralo biti to znanje tudi interdisciplinirano. To je mogoče doseči z prilagoditvijo kadrovskega študija na temeljna družboslovna znanja, študij mora potekati na VI. in VII. stopnji zahtevnosti, kot tudi s specializacijami po VII. stopnji. Na podiplomski ravni bi se moral študij za potrebe kadrovske dejavnosti organizirati kot posebna smer oz. kot skupine izbirnih predmetov v okviru študija ustreznih družboslovnih strok.

5.3. IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE KADROVSKIH DELAVCEV PO PRIDOBITVI STROKOVNE IZOBRAZBE

V kadrovskih službah so zaposleni delavci s poklici najrazličnejših strok (17 raznih poklicev) kar pomeni, da so po svojih osnovnih znanjih zelo različni.

Doslej za funkcionalno izobraževanje ni skrbela neka stalna institucija. Tako so doslej izobraževali:

– Center za funkcionalno izobraževanje in svetovanje;

– Gospodarska zbornica Slovenije – na Brdu pri Kranju;

– FSPN – Center za družbenopolitično izobraževanje;

– Društva kadrovskih delavcev po regijah;

– Posamezne delavske univerze;

– Sekretariat za kadrovska vprašanja – v obliki strokovnih posvetovanj.

Pri dosedanjem usposabljanju programi izobraževanja kadrovskih delavcev po večini niso bili pripravljeni za posamezne profile kadrovskih delavcev.

Programi niso vselej nastajali na osnovi analiz potreb uporabnikov.

S podružbljanjem kadrovske funkcije se je vloga kadrovskih služb spremenila, vedno bolj se je poudarjala izvedbena naloga brez pomembnega vplivanja na ključna kadrovska dogajanja (kadrovska politika).

Kadrovske službe po večini niso integrativno vključene v poslovno informacijski sistem in zato ne morejo pomembno vplivati na dogajanja. Zapostavljenost vrednotenja kadrovske funkcije je vplivala tudi na status kadrovskih delavcev, s tem pa tudi na njihovo vrednotenje, izobraževanje, motiviranje in vpliv. Le v manjšem številu organizacij so kadrovske službe dobile pravo mesto in vpliv v svojem delovnem okolju.

Proučevanje kadrovskih struktur in izobraževanje kadrovskih delavcev kaže na heterogen sestav in tudi na nezadostno temeljno formiranost poklicne vloge. Zato moramo v prihodnje računati na ločeno funkcionalno izobraževanje kadrovskih delavcev:

– tistih, ki so že zaposleni in

– tistih, ki bodo prihajali iz kadrovskih šol.

Računati je treba na diferenciranost kadrovskih delavcev glede na njihove vloge:

– vodilni – vodstveni kadrovski delavci;

– univerzalni kadrovski delavci (združujejo več kadrovskih funkcij v temeljnih organizacijah združenega dela);

– kadrovski specialisti;

– kadrovski tehniki – tehnično administrativnimi kadri.

SUGESTIJE ZA NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE KADROVSKIH DELAVCEV

Pri gospodarski zbornici naj bi se pri odboru za izobraževanje v sodelovanju z Zvezo društev kadrovskih delavcev formiralo koordinativno telo z nalogo:

– koordiniranje programov

– koordiniranje nosilcev

– koordiniranje izvajalcev

– informiranje uporabnikov

– zbiranje potreb po izobrazbi in zbiranje novih programov.

Pri centru za izobraževanje naj bi še naprej usposabljali vodilne kadrovske delavce v smeri permanentne izmenjave izkušenj in usmerjanje kadrovskih programov v duhu splošnih družbenih tokov in potreb.

Funkcionalno izobraževanje kadrovskih strokovnjakov in specialistov naj bi izvajale tiste institucije, ki na posameznih področjih delujejo raziskovalno, pedagoško in svetovalno.

Programi funkcionalnega izpopolnjevanja kadrovskih delavcev naj bi v prihodnje pripravljali diferencirano glede na vrste kadrov, ti programi naj bi bili enotni in verificirani s strani združevanja kadrovskih delavcev (komisija za izobraževanje) oz. skupaj z odborom za izobraževanje pri GZ Slovenije.

Funkcionalno izpopolnjevanje naj bi postalo permanentna oblika izobraževanja in obveznosti za vse, ki delajo na kadrovskem področju.

Božena Dojer

Razmišljanja delegatov

Izteka se še en mandat delegatom za zbor združenega dela in samoupravne interesne skupnosti. Štiri leta so že kar dolgo obdobje v razvoju človeka, kako pa je v razvoju delegacij in zavesti delegatov, ki opravljajo pomembne družbene funkcije? Na ta vprašanja so odgovorili nekateri predsedniki delegacij v medvoškem tozdu.

Ferdinand DEBELJAK, vodja priorodnje pinotana in predsednik delegacije in konference delegacij za zbor združenega dela:

– Naša konferenca delegacij je sicer uspešna, če gledamo z občinske strani. Vedno je prisoten delegat, tudi svoja stališča izražajo, tako na sami delegaciji, konferenci oziroma na zboru. Toda, žal, nihče ne vidi, da je to praktično eden in isti delegat. To pa ni smisel delovanja delegacij, ki smo si ga začrtali. Žal pa moram reči tudi obratno. Tudi upravni organi na vseh ravneh več ali manj »uveljavljajo«

svojo politiko tudi prek delegatske baze.

Rudi TRAMPUŠ, vodja ekspedita, predsednik delegacije in konference delegacij za SIS za socialno skrbstvo in pokojninsko-invalidsko zavarovanje:

– Delo delegacije, še manj pa konference delegacij ne morem ocenjevati, ker praktično nič ne dela. Delegati nočejo delati, ne razumejo gradiva, tudi če gredo ali grem sam na sestanek, ne vem za kaj gre. Kljub temu, da lahko odločamo, tega ne znamo, ker za to nismo usposobljeni. Zato lahko re-

čem, da se še vedno sprejema tisto, kar določijo »od zgoraj«.

Vladimir DREV, vodja laboratorija za papir in predsednik delegacije in konferenc delegacij za SIS za raziskovanje in kulturo:

Kaj naj delegati odločamo, če ni denarja. Tudi za ohranitev kulturne dediščine, tako Vodnikove domačije v Šiški, obnovitev Doma Svobode v Medvodah in še vrsta drugih kultur-

nih dobrin, ki bi jih lahko koristili občani, se ne najde dovolj denarja. Samo govoriti, brez rezultatov, pa nima smisla. Zato je tudi delo delegacije oz. konference vse prej kot zadovoljivo. Večji posluš delegatov je pri delu raziskovalne skupnosti, kjer smo delavci TOZD Medvode prijavili nalogo. V to področje se moramo in smo se vključevali kot uporabniki in izvajalci, predvsem na področju raziskav o

onesnaževanju okolja, zraka in vode, predvsem na področju odpadne sulfite lužnice za predelavo krmilnih kvasov, s čemer bi zmanjšali onesnaževanje vode, in s tem povečali pridelavo mesa. Zato lahko rečem, da smo v SIS za raziskovanje svojo nalogo dobro opravili, medtem, ko so s področja kulture stvari šle mimo.

R. C.

IZ DELOVNIH OKOLIJ

Delovna skupnost skupnih služb

PREDSTAVITEV NJENE VLOGE IN DELA

Skoraj sem prepričana, da se boste povprašali, čemu pišemo o delovni skupnosti, saj se z njo tako ali drugače srečujemo že dolga leta, vemo, kaj dela, kakšna je, razpravljamo o tem, koliko nas stane, jo kritiziramo, občasno pa tudi kaj pohvalimo.

Res je, da se z delovno skupnostjo srečujemo že dolga leta, vse od takrat, ko je bila z odločitvijo temeljnih organizacij pred trinajstimi leti ustanovljena. V vseh teh letih je opravljala in še opravlja vrsto, po količini in zahtevnosti številnih delovnih nalog. Seveda je zahtevnost do teh delovnih nalog naraščala z zahtevnostjo poslovanja temeljnih organizacij ter delovne organizacije, naloge so se spreminjale, dopolnjevale in upam trditi imele svojo odmevnost pri načrtovanju in izvedbi planskih ciljev, tako temeljnih organizacij kot tudi delovne organizacije kot celote.

Za zapis o delovni skupnosti smo se odločili iz razloga, ker naraščajo zahteve, s tem pa tudi odgovornost do dela delovne skupnosti in je prav, da kljub programom dela delovne skupnosti, ki jih obravnavate, kljub poročilom o delu delovne skupnosti, morda na zgoščen način predstavimo, kaj delovna skupnost dela in s tem upamo, da bo morda takšna predstavitev vloge in dela delovne skupnosti pripomogla k temu, da jo bomo videli in ocenili tudi z malo drugačnega zornega kota. Položaj delovne skupnosti ni enostaven in lahek in se dostikrat neupravičeno nahaja v neenakopravnem položaju. Delo delovne skupnosti se ocenjuje dosti bolj kritično in natančno, dostikrat se delo delovne skupnosti ocenjuje predvsem kot administrativno delo nekih režijskih delavcev, kot nepotrebno delo, kot delo, ki ga temeljne organizacije »plačujejo«. Žal so dostikrat najbolj kritični in tudi pavšalni pri svojih ocenah delavci v temeljnih organizacijah, ki tudi sami spadajo med režijske delavce. Saj morda ob tem lahko omenim, da je režija v Aeru res velika, da pa seveda le-ta ni samo v Trzinu in Delovni skupnosti, da jo imamo kar nekaj tudi v temeljnih organizacijah.

Predstavitev svojega dela smo v zadnjem času spremenili, saj v letnem programu dela naloge prikazujemo na globalnejši način, izpostavljamo samo najpomembnejše naloge, večjo težo in poudarek pa dajemo operativnim mesečnim programom dela. Zahteve in potrebe temeljnih organizacij narekujejo namreč med poslovnim letom vrsto novih in dodatnih delovnih nalog, kar seveda vpliva na spremembo zastavljenega letnega programa dela.

Upam, da lahko tu zapišem, da zastavljeni program dela in zahteve temeljnih organizacij izpolnjujemo, seveda pa pri realizaciji vrste delovnih nalog prihaja do problemov, zaradi katerih vseh nalog ne moremo izpolniti tako kot bi bilo najbolje prav, saj so tudi pri nas prisotni problemi stro-

kovne narave, tudi mi imamo kadrovske probleme, tudi mi imamo prostorske probleme, nimamo na razpolago vse potrebne opreme, optimalnih sredstev ipd. Res pa je tudi, da smo že nemalokrat opravili vrsto delovnih nalog, ki jih je bilo potrebno opraviti dobesedno čez noč, pa so potem te naloge tudi obležale v različnih predalih.

Vse to seveda ne spremeni dejstva, da imamo delavci delovne skupnosti odgovornost s svojim delom zagotoviti strokovno, gospodarno in pravočasno opravljanje naših delovnih nalog, ki v veliki meri vplivajo na realizacijo planskih ciljev temeljnih organizacij in vpliv na ustvarjeni dohodek temeljnih organizacij.

V naslednjih številkah Našega Aera vam bomo delo delovne skupnosti predstavili po posameznih strokovnih področjih, v naslednji številki bo že predstavitev dela raziskovalne enote.

Marija Marulec

NAŠ AERO

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Osnove investicijskega procesa

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

III. faza:

Izdelava tehnične dokumentacije

Tehnična dokumentacija vsebuje:
– projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja

- projekt za razpis
- projekt za izvedbo
- projekt izvedenih del in
- projekt za etažne lastnike.

Tehnično dokumentacijo za graditev objektov izdelujejo organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki so registrirane za to dejavnost (projektivne organizacije).

Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja je tehnična dokumentacija, ki glede na vrsto objekta obsega enega ali več projektov oziroma delov; projekt gradbenega dela objekta (arhitektura), projekt napeljav, naprav in opreme in rekapitulacije vseh stroškov izgradnje objekta.

Projekt za izvedbo pa je projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, dopolnjen s podrobnimi načrti, na podlagi katerih se gradi objekt. Projekt izvedbenih del, ki ga mora investitor predložiti ob tehničnem pregledu, je projekt, ki obsega prikaz vseh morebitnih sprememb v vseh delih projekta za izvedbo.

Gradbeno dovoljenje

Objekt se lahko začne graditi na podlagi gradbenega dovoljenja. Gradbeno dovoljenje se daje za gradnjo celotnega objekta ali pa le za njegov del, ki pomeni ekonomsko-tehnično celo-

to in se da tak samostojno uporabljati, če se objekt gradi po delih.

Ne glede na prejšnji odstavek se lahko da gradbeno dovoljenje tudi za del objekta oz. za izvedbo posameznih del:

– če pomeni tak del objekta, oziroma če pomenijo taka dela po predloženi tehnični dokumentaciji tudi sama tehnično celoto

– če gre za gradnjo objekta, ki objektivno terja večletno gradnjo

– če dinamika gradnje celotnega objekta tako zahteva.

Gradbeno dovoljenje izda občinski oz. republiški upravni organ pristojen za gradbeništvo. Zahtevi za izdajo gradbenega dovoljenja mora investitor predložiti:

– dokaz o pravici razpolaganja z zemljiščem, oziroma dokaz o pravici razpolaganja z objektom, katerega namerava rekonstruirati

– pravomočno lokacijsko dovoljenje

– projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja

– dokaz, da so zagotovljena finančna sredstva po posebnih predpisih

– soglasja prizadetih organov in organizacij, kot je bilo navedeno že pri lokacijski dokumentaciji.

Gradbeno dovoljenje se mora pridobiti tudi za rekonstrukcijo objekta.

Rekonstrukcija objekta

O rekonstrukciji objekta govorimo takrat, ko na nekem pred časom zgrajenem objektu izvršimo določene posege oziroma spremembe.

Če so ti posegi take narave, kot jih navaja zakon, se ti posegi, oziroma dela štejejo za rekonstrukcijo in si mora investitor pred temi deli oskrbeti vso dokumentacijo, ki je sicer potrebna za graditev novega objekta: lokacijsko dovoljenje, projekt, gradbeno dovoljenje in po opravljenih delih uporabno dovoljenje. Zakon navaja štiri vrste del, ki štejejo – če jih izvedemo na nekem obstoječem objektu – za rekonstrukcijo:

– izvedba tistih del, s katerimi se spreminjajo konstrukcijski elementi, napeljave ali oprema

– izvedba drugih del, ki lahko vplivajo na varnost objekta oziroma njegovih delov

– izvedba del, ki vplivajo na spremembo onesnaženja zraka, vode ali na spremembo jakosti hrupa

– izvedba del, s katerimi se menjajo pogoji, ob katerih je na podlagi gradbenega dovoljenja zgrajen objekt, ki se rekonstruira. Tu je mišljen primer, ko s posegom v objekt kršimo pogoje lokacijskega dovoljenja, ki je bilo ob gradnji objekta podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja.

Če te pogoje kršimo, si moramo oskrbeti novo lokacijsko dovoljenje in nato novo gradbeno dovoljenje.

Če gre samo za vgraditev in montažo naprav ali opreme, velja za tehnično dokumentacijo tista dokumentacija, v kateri je določen način vgraditve in montaže naprav ali opreme (npr. temelji za nov stroj).

Priglasitev del

Za objekte, za katere ni predpisano lokacijsko dovoljenje, ter za dela, ki se ne štejejo za rekonstrukcijo objektov, gradbeno dovoljenje ni potrebno, temveč zadošča priglasitev organu, ki je pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja. Priglasitvi je treba priložiti kratko poročilo o tem, na katerem objektu namerava investitor izvajati dela, opis del in njihov namen. Če pristojni organ ugotovi, da vložena priglasitev ne zadostuje, prepove gradnjo z odločbo, ki jo mora vročiti investitorju v 15 dneh od prejema priglasitve. Če investitor v tem roku ne dobi odločbe ali zahteve za dopolnitev priglasitve, lahko začne z deli.

V času priprave tehnične dokumentacije (tj. III. faze investicijskega procesa) in pridobitve gradbenega dovoljenja, opravi investitor tudi zbiranje ponudb in vrednotenje ponudb izvajalcev. S sklenitvijo pogodbe nastopi faza gradnje.

IV. faza:

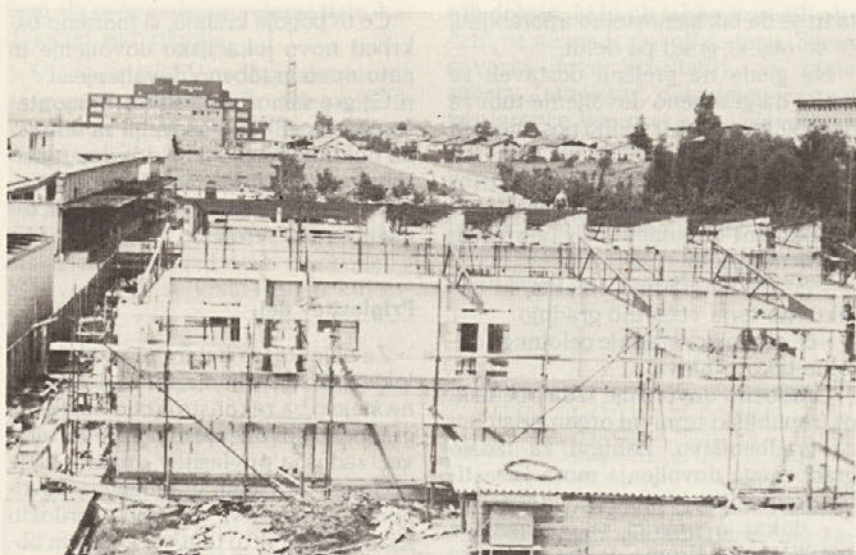
Gradnja objekta

Gradnja objekta se sme oddati organizaciji združenega dela, registrirani za dejavnost v katero graditev spada. Investitor in izvajalska organizacija morata o gradnji objekta skleniti pismeno pogodbo. Izvajalska organizacija mora naznaniti organu, ki je izdal gradbeno dovoljenje, dan, ko namerava začeti graditi objekt, in sicer najmanj 8 dni pred začetkom del. Pri izvajanju del mora voditi dnevnik o izvajanju del, če pa so cene v pogodbi določene za mersko enoto posameznih vrst del, tudi knjigo obračunskih izmer.

Z dnevnikom o izvajanju del sproti, vsak dan, spremljamo izvajanje vseh del v zvezi z gradnjo objekta.

Vanj se vpisujejo vsi podatki, ki so pomembni za potek in pogoje gradnje, za kvaliteto del, varnost objekta in ljudi, montažo opreme, naprav in instalacij. V dnevnik o izvajanju del vpisujejo svoje pripombe ali odredbe nadzorni organ, izvajalec, projektant ter organi inšpekcijskih služb.

V knjigo obračunskih izmer se vpisujejo natančni podatki o količinah izvršenih del.

Skladišče vnetljivih tekočin med gradnjo...

Strokovno nadzorstvo nad gradnjo objektov

Strokovno nadzorstvo nad gradnjo objektov oz. nad izvajanjem del je dolžan zagotoviti investitor. To nadzorstvo lahko opravlja sam, ali pa ga poveri organizaciji, ki je registrirana za opravljanje te dejavnosti. V naši delovni organizaciji opravljajo nadzor delavci službe investicij. Strokovno nadzorstvo nad gradnjo objektov lahko opravljajo osebe, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane za odgovornega vodjo del, imeti morajo ustrezno izobrazbo z najmanj petimi leti delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit. Strokovno nadzorstvo obsega zlasti nadzor nad kvaliteto izvedenih del, nad uporabo predpisov, standardov in normativov, nad vgrajenimi materiali, napeljavami, napravami in opremo, ali se gradnja izvaja po tehnični dokumentaciji, na podlagi katere je bilo izdano gradbeno dovoljenje ter nad uporabo sredstev in izvajanjem dogovorjenih rokov.

V. faza

Tehnični pregled in uporabno dovoljenje

Po določitih zakona ne moremo uporabljati objekta, ki ni prej tehnično pregledan in ni izdano uporabno dovoljenje.

Osnovna misel tehničnega pregleda je v tem, da se prepričamo o tehnični neoporečnosti objekta. Gre predvsem za ugotovitev, da je objekt stabilno zgrajen in varen v vseh pogledih.

Tehnični pregled zgrajenega objekta opravi tisti upravni organ, ki je izdal gradbeno dovoljenje, in sicer na za-

htevo investitorja. Ta mora zahtevke za tehnični pregled vložiti v osmih dneh po prejemu obvestila izvajalske organizacije, da je objekt zgrajen. Če v tem roku zahtevka ne vloži, lahko to stori izvajalec. V prilogi vloge morajo biti dokazi, potrdila, ocena, certifikati, atesti, komisijski zapisniki in druga dokazila o kvaliteti vgrajenih naprav, opreme in materiala, o upoštevanju sanitarne varnosti, varstva pri delu in varstva pred požarom. Ko dobi upravni organ zahtevo za tehnični pregled, imenuje komisijo. V komisiji morajo biti predstavniki organov pristojne inšpekcije ter strokovni delavci organov in organizacij, ki so določili pogoje ali dali soglasje k gradbenemu dovoljenju. Če je potrebno, se lahko v komisijo imenujejo še drugi strokovnjaki. Odločbo o imenovanju komisije za tehnični pregled je treba poslati investitorju, ki je dolžan pravočasno obvestiti vse projektantske in izvajalske organizacije ter dobavitelje glavne opreme, ki so sodelovali pri graditvi objekta ter predstavnike pristojnih organov in organizacij, ki so izdali soglasje. Tehnični pregled objekta obsega glede na njegovo naravo tehnični pregled gradbenih del, tehnični pregled napeljav ter tehnični pregled naprav in opreme.

Po opravljenem tehničnem pregledu sestavi komisija zapisnik, v katerem na podlagi ugotovitev pregleda v sklepih izdelata predlog upravnemu organu, ki jo je imenoval, predlog, kakšno odločbo naj izda. Če se z odločbo odredi odprava ugotovljenih nepravilnosti, mora investitor, potem ko jih je odpravil, zahtevati, da se opravi ponovni tehnični pregled. Pri ponovnem tehničnem pregledu, ki ga lahko opravi tudi posamezni član komisije, se

pregleda, le tista dela, ki jih je bilo treba popraviti ali naknadno popraviti. Na podlagi ponovnega tehničnega pregleda izda upravni organ ustrezno odločbo.

Zakon obravnava tudi izročitev zgrajenega objekta, kot zadnjo fazo, ki jo morata investitor in izvajalec opraviti v procesu gradnje objekta. Z izročitvijo zgrajenega objekta se izpolnijo vse obveznosti obeh strank gradbene pogodbe. Gre za prevzem in dokončni obračun objekta, ki ga je po zakonu treba opraviti v 60 dneh po izdanem uporabnem dovoljenju, če stranki v pogodbi nista določili drugače.

Prevzem in obračun opravi komisija, ki jo imenujeta dve pogodbeni stranki. Opraviti je treba dvoje:

- izvršiti kvalitetni prevzem objekta ali del in odpraviti vse morebitne nesporazume, ali vprašanja, ki so se pojavili ob gradnji objekta v zvezi s kvaliteto in sestavi dokončni finančni obračun. Če komisija ne uspe spornih vprašanj rešiti, se mora nezadovoljna stranka obrniti na pristojno sodišče.

VI. faza:

Poizkusno in redno obratovanje

Pri objektu, ki ima vgrajene napeljave, naprave in opremo, ki ne služijo objektu, temveč tehnološkemu procesu investitorjeve dejavnosti, sme investitor po zaključeni montaži napeljav, naprav in opreme, ki služijo tehnološkemu procesu, pričeti s poskusnim obratovanjem, po opravljenem tehničnem pregledu.

S poizkusnim obratovanjem se preizkuša delovanje vgrajenih napeljav, naprav in opreme ter ugotavlja kvaliteta opravljenih del in vgrajenega materiala ter doseženi parametri tehnološkega procesa in ali doseženi parametri tehnološkega procesa zagotavljajo varne delovne razmere in s projektom predvideni vpliv na okolje.

Investitor mora najmanj osem dni pred pričetkom poskusnega obratovanja sporočiti pristojnim inšpekcijam, da namerava pričeti s poskusnim obratovanjem. Potrebnost, pogoji in trajanje poskusnega obratovanja morajo biti določeni v tehnični dokumentaciji. Poskusno obratovanje sme trajati največ eno leto. Po opravljenem poskusnem obratovanju se na podlagi pozitivnih ugotovitev prične z rednim obratovanjem.

Zaključek

Vsaka organizacijska oblika izvajanja investicije ima svoje dobre in slabe plati. Katera organizacijska oblika je v danem primeru najustreznejša, je odvisno predvsem od usposobljenosti

Gospodarjenje – stabilizacija

UKREPI GOSPODARSKE STABILIZACIJE V AERU

Učinkovito gospodarjenje, ukrepi gospodarske stabilizacije, to so besede, ki jih neprestano slišimo in ponavljamo. Seveda pa to zahteva vrsto aktivnosti s skupnim ciljem – učinkovito gospodariti. V sklop stabilizacije se je za lastno izboljšanje poslovanja vključil tudi AERO. Pripravljeni ukrepi za izboljšanje poslovanja v delovni organizaciji in sprejeti na delavskem svetu delovne organizacije sicer zahtevajo izvedbo vrste aktivnosti, vendar lahko pozitivne učinke ocenjujemo in pričakujemo le ob racionalnem delu in obnašanju vsakega posameznika in vseh skupaj.

V nadaljevanju posredovano gradivo zato prikazuje učinke sprejetih ukrepov in tudi vseh ostalih aktivnosti sumarno torej zbir pozitivnih in negativnih gibanj, ugotovljenih na osnovi finančne analize poslovanja in to za delovno organizacijo kot celoto. Direktnih pozitivnih ali negativnih vplivov posameznih aktivnosti v našem gospodarskem sistemu ob spreminjajočih se pogojih gospodarjenja in pomanjkanju delovanja ekonomskih zakonitosti, ni možno podati. Ukrepi se v posameznih TOZD in DSSS izvajajo, čeprav vedno ne dovolj intenzivno in pravočasno. K takšni ugotovitvi nas v končni fazi navajajo

tudi razmere oziroma problematika, s katero se že drugo leto srečuje TOZD Kemija Šempeter.

Zaradi tega smo ob ocenjevanju realizacije ukrepov izboljšanja poslovanja v delovni organizaciji upoštevali predvsem kakšni so učinki, izraženi skozi dosežene poslovne rezultate. Tudi na tem področju, pa se pojavljajo problemi:

– izredno visoka stopnja inflacije otežkoča realnost ocenjevanja posameznih ekonomskih kategorij

– spreminjajoči se pogoji gospodarjenja zahtevajo sprotno prilagajanje nastalim razmeram, ne glede na predvidene ukrepe.

Z željo, poskusiti oceniti rezultate našega skupnega delovanja, podajamo v nadaljevanju nekaj osnovnih ugotovitev, kot rezultat primerjalnih analiz za obdobje 1982–1985. Pri tej opredelitvi smo upoštevali primerjalno leto 1982 kot leto, v katerem še niso bili sprejeti skupni ukrepi izboljšanja poslovanja. Čeprav v tem trenutku še ne razpolagamo v celoti s finančnimi rezultati poslovanja za leto 1985 nam že devet meseče in nadaljnje ocene kažejo na trende, ki jih dosegamo. V izogib posredovanju prevelikega števila podatkov podajamo le nekaj osnovnih tabel, bodisi za obdobje 1982–1985 ali 1982 –I.–IX. 1985 glede na razpoložljivost podatkov ter gibanja, ki so prisotna še na nekaterih ostalih področjih našega finančnega dela poslovanja.

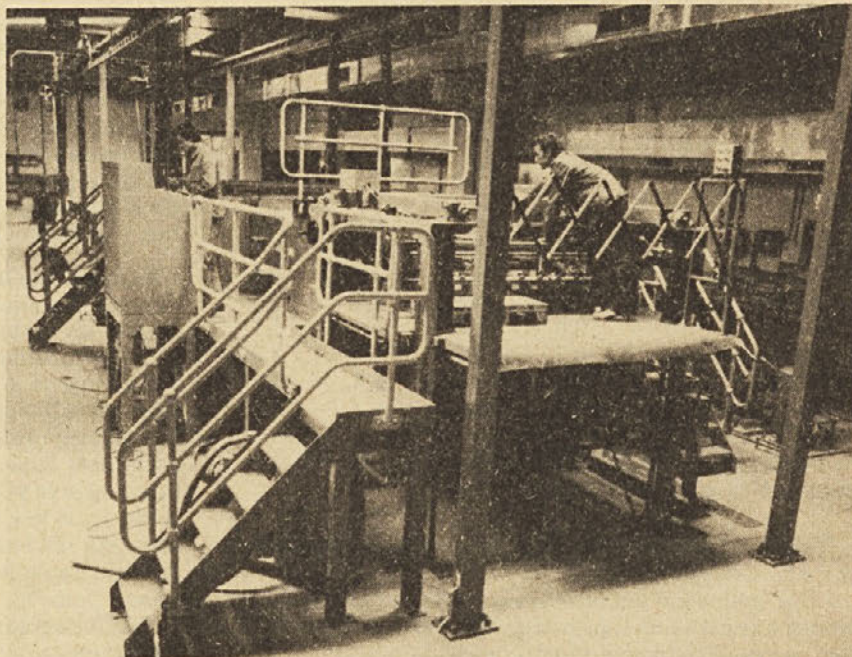
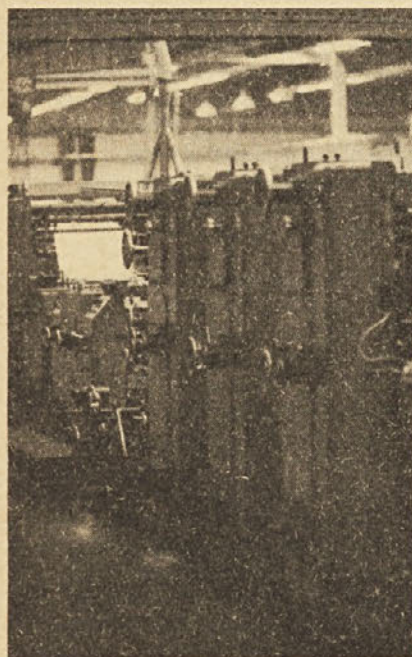
AERO je proizvodna delovna organizacija, zato predstavlja temelj njenega delovanja predvsem proizvodnja artiklov, ki jih trg prejema glede na:

- ponudbo in povpraševanje,
- našo kakovost in
- konkurenčnost naših cen.

V primerjalnem obdobju je količinska proizvodnja izražena v tonah, podana v tabeli 1.

TABELA 1: KOLIČINSKA PROIZVODNJA

	1982	1983	1984	1985	Ø st. rasti 1982–1985
TOZD Kemija Celje	10,615,0	13,364,0	11,191,8	13,739,4	8,86
TOZD Kemija Šempeter	3,141,3	3,512,0	4,139,6	4,641,6	13,96
TOZD Grafika	6,920,0	6,680,5	6,294,8	6,284,7	-3,09
TOZD Medvode	21,821,0	25,337,0	26,269,0	32,591,0	14,22
DO AERO – ekst.	42,497,3	47,357,5	45,373,2	55,711,2	9,42

Prvi pogoj uspešnega poslovanja-dosežena proizvodnja v celoti sicer ne izpolnjuje začrtanih ciljev, vendar tudi vsa predvidena investicijska vlaganja niso bila realizirana. Glede na znano stagnacijo v širšem prostoru, lahko 9,42 odstotkov povprečno letno stopnjo rasti ocenimo kot pozitivno. Ob tem moramo takoj upoštevati še ostale elemente, kot so:

- koliko in v kakšnem času gotove proizvode prodamo
- koliko uspemo plasirati na zunanji, predvsem konvertibilni trg
- s kakšnimi stroški proizvajamo, glede na dosežene prodajne cene.

TABELA 2: GIBANJE IZVOZA V NEMŠKIH DOLARJIH

	1982	1983	1984	1985	Ø st. rasti 1982-1985
TOZD Kemija Celje	5,336.775	2,354.589	3,887.831	3,191.994	-15,66
TOZD Kemija Šempeter	2,322.968	3,016.605	1,987.072	3,505.965	14,73
TOZD Grafika	1,248.360	1,172.726	828.550	1,278.401	0,66
TOZD Medvode	4,386.129	5,755.388	6,685.100	4,482.260	0,66
DO AERO	13,711.577	11,794.328	13,388.643	12,458.620	-3,09

Opomba: pri prikazovanju podatkov po posameznih TOZD se kažejo tudi spremembe v sistemu evidentiranja skupnega izvoza.

Kljub vsemu se delež konvertibilnega izvoza v celotnem prihodu povečuje, prav tako se izboljšuje pokritje uvoza z izvozom. Vendar ob tem ne smemo mimo zastoja, ki je bil prisoten v letu 1985, zlasti na področju plasmana AC papirja. Prav tako moramo upoštevati tudi ostale vire deviznih sredstev, ki so nam omogočili normalno proizvodnjo. Zato bodo razmere v letu 1986 zahtevale nove aktivnosti na področju zunanjetrgovskega poslovanja.

Pa še tretji pomembni vidik lastnega dela moramo izpostaviti. S takšnimi **stroški** smo poslovali? V strukturi ustvarjenega celotnega prihodka se delež porabljenih sredstev povečuje in to v določeni meri zaradi povečanega deleža izdelavnega materiala, še hitreje pa naraščajo ostali stroški.

TABELA 3: STRUKTURA CELOTNEGA PRIHODKA (ZBIR ZA DO)

Element	1982	1983	1984	I.-IX.*
Celotni prihodek	100 %	100 %	100 %	100 %
porabljena sredstva	66,4	68,5	68,7	69,8
Financ. DSSS in Trž.	5,1	4,7	4,3	4,3
obresti	4,2	5,4	7,8	6,8
davki in prisp.	4,5	4,2	3,9	4,1
bruto OD	8,4	7,4	7,5	7,1
SSP	2,0	1,8	1,5	1,1
Poslov. sklad	8,7	6,9	5,3	5,9
Neto AK	9,5	8,1	6,4	6,8
Bruto AK	14,0	12,9	10,3	10,7

* - zaradi spremenjenih zakonskih predpisov na področju obračuna so podatki prilagojeni.

Posledice nesorazmerno hitrega naraščanja stroškov imajo dvojen vpliv in sicer:

- kjer prelivamo del povečanih stroškov poslovanja v prodajne cene, se na trgu znižuje konkurenčnost, pojavljajo se zastoji v prodaji in povečujejo zaloge

Če ocenjujemo stanje v delovni organizaciji kot celoti, ugotovljamo, da se naše **zaloge gotovih proizvodov** povečujejo, in s tem vežejo vedno več obratnih sredstev. Prav tako se dnevi vezave obratnih sredstev v zalogah gotovih proizvodov v analiziranem obdobju podaljšujejo.

Ukrepi oblikovanja selektivne prodajne politike za zmanjšanje zalog gotovih izdelkov v celoti niso dali pričakovanih učinkov. In kakšno je **stanje na področju izvoza?** 12,458.620 dolarjev izvoza, doseženega v letu 1985, vsekakor odstopa od začrtanih ciljev.

- zaradi hitrega povečanja stroškov, se tudi znižuje akumulativnost naših proizvodov.

Pri iskanju vzrokov takšnega naraščanja stroškov sicer ne moremo mimo vplivov inflacije, ki jih z lastnim racionalnejšim delom nismo v celoti omilili. Vendar so še vedno racionalna poraba materiala in racionalizacija vseh ostalih stroškov tisti temeljni ukrepi, v katerih izvajanje se moramo vključiti vsak posameznik in vsi skupaj ter s tem slediti skupnemu cilju - znižati delež porabljenih sredstev v celotnem prihodu za 1 odstotek.

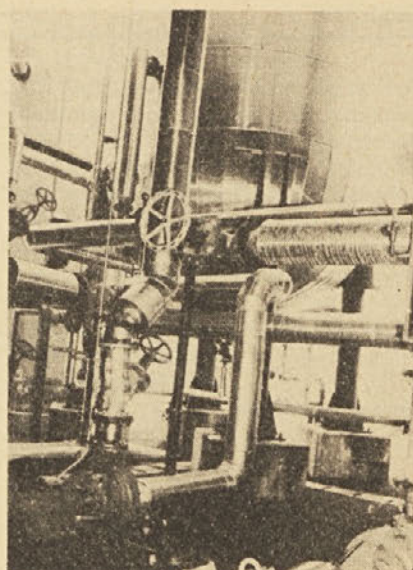
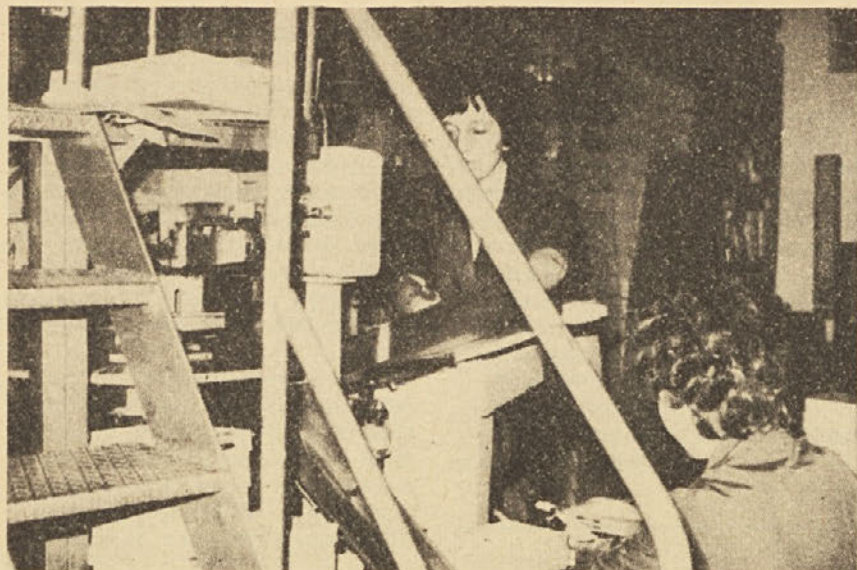
V obdobju zaostrenih gospodarskih razmer, obdobju spreminjajočih se pogojev gospodarjenja in visoke stopnje inflacije - torej v obdobju, ki zahteva stabilizacijo lastnega poslovanja, so bile tudi naše **kalkulacije**, zlasti za ključne proizvode, večkrat preanalizirane.

Še vedno prisotna problematika, tako na področju normativov kot tudi v sami metodi kalkulacija, bo sicer v nekaterih okoljih zahtevala določene korekture, vendar sama sprememba metode ne bo spremenila dejstva, da se fiksni stroški na enoto proizvoda povečujejo, tako v absolutnem znesku kot tudi v relativnem razmerju. Vendar pa bodo realnejše kalkulacije osnova za hitrejše prilaganje vedno bolj zaostrenim razmeram na trgu.

Tudi pozitivni učinki **hitrejšega obračanja zalog surovin in materiala** se ne kažejo neposredno v kakovostnejšem - cenejšem poslovanju. In zakaj?

Pomanjkanje lastnih kvalitetnih virov sredstev zahteva za normalno poslovanje najemanje kreditov. V preteklosti, ob nizkih obrestnih merah, to ni bistveno vplivalo na ekonomičnost našega poslovanja. Z zviševanjem obrestnih mer pa se je stanje močno spremenilo. Stroški kapitala se izredno povečujejo. Tudi sama delitev ustvarjenega celotnega prihodka in dohodka nam nadalje znižuje ustreznost strukture virov sredstev. Če smo leta 1982 razpolagali še s 66,4 odstotka lastnih in dolgoročnih virov sredstev, se je v letu 1984 ta del znižal že na 56,7 odstotkov. Leto 1985 stanja bistveno ne spreminja. To praktično pomeni, da svoje poslovanje v vedno večji meri financiramo s pomočjo kratkoročnih tujih virov (kreditov).

Takšna ugotovitev nas spet navaja v analizo delitve ustvarjenega celotnega prihodka in dohodka, saj si le z

lastno ustvarjeno akumulacijo izboljšujemo strukturo virov sredstev, bogatimo lastno premoženje in s tem ustvarjamo boljše pogoje za prihodnje poslovanje.

Predhodno smo že izpostavili problematiko hitrega naraščanja porabljenih sredstev, kot elemente, ki najmočneje vpliva na zniževanje kvalitetnih elementov poslovanja delovne organizacije kot celote. Kot dodatno utemeljitev ob navedenem izpostavljam še:

- v strukturi se del sredstev, ki jih namenjam za splošno in skupno porabo znižuje

- prav tako se v strukturi znižuje del celotnega prihodka, ki ga namenjam za osebno in skupno porabo v okviru delovne organizacije.

In navkljub temu, se delež celotnega prihodka, ki ga namenjam za akumulacijo, znižuje.

Vrsta je še področij našega delovanja, ki jih v tem gradivu nismo omenili. Prav tako bi lahko za vsako od navedenih področij poiskali takšne ali drugačne vplive, ki so povzročili stagnacijo ali celo zastoje na posameznih področjih, kar je že bilo večkrat preanalizirano in obravnavano. Splošni trend pa vendarle ostaja.

Ne glede na to, da se ugotovitve nanašajo izključno na ocene za delovno organizacijo kot celoto in so razmere in gibanja na posameznih področjih v nekaterih temeljnih organizacijah različne, velja na zaključku opozoriti na

problematiko TOZD Kemija Šempeter, ki je imela ob zaključnem računu za leto 1984 izgubo. Problematika plasmana proizvodov, ob visokih fiksnih stroških, visoki uvozni odvisnosti in zadolženosti, pomajkanju kvalitetnih razvojnih programov ter ob inflacijskih vplivih se je, kljub lastnemu sprejetemu programu odpravljanja motenj pri poslovanju, nadaljevala. Že ob devetih mesecih leta 1985 so bile ponovno ugotovljene motnje pri poslovanju, nadaljnje ocene pa kažejo na možnost izgube po zaključnem računu. Realizacijo programa odpravljanja motenj, pripravljenega v decembru 1985, sprti spremlja delavski svet TOZD.

Za zaključek bi želeli dodati še naslednje:

Vsi delamo in živimo v težkih gospodarskih razmerah. Zavedamo se, da ni le fraza, saj se vsakodnevno srečujemo s problemi. Vendar je praksa v širšem jugoslovanskem prostoru pokazala, da so tudi v takšnih razmerah uspešne predvsem tiste organizacije združenega dela, ki ves čas skrbijo za svoj razvoj in so znale poiskati notranje rezerve, pa naj bo to na tržnem, proizvodnem, finančnem in ostalih področjih delovanja. Zato tudi v AERU poziv – **KJER ŠE NISMO POISKALI REZERV – POIŠČIMO JIH!** Boljše bomo poslovali, boljše bomo živeli danes in jutri.

Poslovno informacijski sektor

investitorjevih strokovnih služb za opravljanje vseh organizacijskih in nadzornih del v zvezi z investicijo. Izkušnje kažejo, da ima tako imenovana investicijska grupa investitorja lahko tudi neprecenljive zasluge za kvaliteto, hitro in racionalno izvedbo investicije in da varčevanje pri lastnih kadrih – pri številu in kvaliteti – ne pomeni za investitorja prihranka, pač pa praviloma v celotnem kompleksu večji strošek oziroma dražjo investicijo.

Tudi če investitor poveri investitorske posle za to specializirani in usposobljeni organizaciji, ko torej odda izvedbo investicije na ključ, pa mora vendar že zaradi spoštovanja načela o dobrem gospodarju intenzivno spremljati in nadzirati izvajanje investicije.

Vsekakor velja poudariti preizkušeno načelo, da mora imeti investitor pri izvajanju vsake investicije delavce – strokovnjake v lastnih vrstah, ki so usposobljeni in sposobni kontrolirati pogodbene obveznosti projektantov, dobaviteljev naprav, izvajalcev investicije, inženiring in drugih organizacij, ki so kakorkoli udeležene pri uresničevanju investicijskega programa oz. projekta.

Izkušnje dokazujejo, da skoraj ni primera, da ne bi prišlo iz kakršnih koli razlogov že, tudi do večjih ali vsaj manjših sprememb. Vzroki zanje so lahko kaj različni: od sprememb v opremi glede na dobavitelja opreme (novi tipi, sprememba opreme pri izdelovalcu opreme), pomanjkanja določenih materialov, predlogih dobavnih ali izvedbenih rokov, pa do težnje za enostavnejšo pa morda zato tudi slabšo izvedbo itd.

Investitor se mora v vseh takih primerih odločiti, dati soglasje ali pa tudi ne. Praviloma namreč ni spremembe v pozitivni smeri, ki ne bi bila zato tudi dražja. Zagotovitev sredstev za podražitve in prekoračitve ter nepredvidena dela pa je naloga investitorja. Realno je treba računati, da pri vsaki investiciji pride do določenih sprememb, podražitev in prekoračitev.

Zato pa mora investitor delati na tem, da bo dosegel določene prihranke pri nekaterih postavkah iz predračuna, da bo s temi prihranki maksimalno možno pokrival potrebe po večjih sredstvih tam, kjer bo predračunski znesek prekoračen, predvsem še, če obstaja nevarnost, da bo prekoračitev in podražitev več, kot pa je predvidenih in zagotovljenih sredstev.

Predstavitev službe investicij

Naša DO Aero ima v sklopu DSSS strokovno službo, ki skrbi za izvajanje investicijske dejavnosti skupaj z osta-

limi službami. Služba investicij je torej nosilec investicijske dejavnosti v delovni organizaciji in je odgovorna internemu predvsem samoupravnim organom temeljne organizacije, ki investira, eksterno pa upravnemu organu in inšpekcijskim službam. Za izvajanje zgoraj opisanega investicijskega procesa skrbi sedem delavcev, ki opravljajo naslednja dela in naloge:

- planiranje investicij in izdelava investicijskih programov
- vodenje investicijskega projekta
- gradbeni nadzor investicije
- strojni nadzor investicije
- nadzor izgradnje in obratovanje energetskih objektov

Motivacija in odgovornost

Pogosto slišimo mnenje, kako je prav pomanjkanje odgovornosti na vseh ravneh lahko razlog, da mnoge stvari ne potekajo bolje in enostavneje.

V članku, objavljenem v predhodni številki Našega Aera, lahko razberemo, da odgovornost spada pravzaprav med negativne motivacijske faktorje.

Problematico odgovornosti bi želeli analizirati z vidika **občutka odgovornosti**, ki je v zavesti posameznih delavcev bolj ali manj razvit. Če ta specifični občutek ni razvit v zadostni meri, potem tudi najboljši zakoni in predpisi ostanejo le mrtve črke na papirju in posameznik, ne oziraje se na objektivno stopnjo odgovornosti, ne bo imel nobenih psiholoških težav niti signalov, da je z delom, ki ga opravlja, karkoli narobe. Nasprotno pa se dogaja posameznikom, pri katerih je občutek odgovornosti visoko razvit; namreč napake in neuspehi vzbujajo v njih občutke krivde oziroma neke psihološke signale in silnice, ki jih spodbujajo, da poskušajo napake popraviti in neuspeh spremeniti v uspeh. Seveda pa ta občutek odgovornosti nima samo negativnega psihološkega pomena, ampak tudi izrazito pozitivnega. Ko je neko delo dobro opravljeno, bo oseba, ki se je zanj čutila odgovorno, doživela občutek kreativnega zadovoljstva, ki ga lahko imenujemo tudi občutek uspeha. Poudariti moramo, da občutek odgovornosti ni neka črno-bela kategorija, v smislu, da obstoja ali neobstoja. Med skrajnostima – neodgovornost in maksimalna odgovornost – je seveda še dosti vmesnih stopenj.

- spremljanje plana investicij in
- vodenje službe investicij.

Poleg zadolžitve za izvajanje investicijskega procesa ob upoštevanju vseh zakonskih, tehničnih in pravnih predpisov sodeluje služba investicij še pri zagotovitvi finančnih sredstev, to je pridobitvi bančnih soglasij domačih in mednarodnih soglasij komisije za oceno investicij in uvoznih dovoljenj.

Po končani investiciji hranimo tehnično dokumentacijo za čas življenjske dobe projekta.

Služba investicij

Po tem, koliko objektivne odgovornosti posamezniki resnično imajo in kakšni so pri tem občutki odgovornosti, razlikujemo naslednje štiri tipe:

ODGOVOREN TIP je oseba, ki predstavlja »idealni tip«, glede na odnos do odgovornosti. Odgovorna je objektivno, to pomeni v skladu z obstoječimi predpisi in normami, istočasno pa ima tudi močan občutek odgovornosti, ki ga doživlja razumno in čustveno.

OBJEKTIVNO NEODGOVOREN TIP je oseba, ki objektivno ni odgovorna za določene naloge, pa se kljub temu počuti odgovorno. Čeprav se nam zdi nenavadno, takšni ljudje niso redki.

SUBJEKTIVNO NEODGOVOREN TIP je najnevarnejši za uspeh v različnih dejavnostih. Ta oseba je objektivno resnično odgovorna za določene naloge, vendar nima razvitega občutka odgovornosti in za odgovornost dostikrat krivi druge.

TIP BREZ ODGOVORNOSTI je oseba, ki nima niti objektivne odgovornosti, niti razvitega občutka odgovornosti.

Prav gotovo bi v praksi našli še mnogo vmesnih variant, to pa nam samo potrjuje zapletenost odnosov med objektivno in subjektivno odgovornostjo (občutkom odgovornosti).

Pojem odgovornosti lahko analiziramo tudi z drugih vidikov. Poskusimo si odgovoriti na nekatera vprašanja!

KDO JE LAHKO ODGOVOREN?

Odgovornost za različne aktivnosti oz. postopke lahko prevzema posameznik ali pa skupina, zato govorimo o **individualni in kolektivni odgovornosti**. Psihološka razlika med tema dvema oblikama odgovornosti je pomembna: individualna odgovornost sproža v zavesti posameznika močnejše občutke krivde kot kolektivna.

Seveda pa ne smemo zanemariti nekaterih prednosti kolektivne odgovornosti, kot so preprečevanje samodržstva posameznikov, preprečevanje »liderstva« ipd.

K temu vprašanju lahko priključimo tudi pojem **paralelne** (vzporedne ali istočasne) **odgovornosti**, ko za iste odločitve ali naloge odgovarja več posameznikov ali organov, ki so neodvisni drug od drugega, oz. niso v podrejenem položaju. Takšna vzporednost zmanjšuje občutek odgovornosti, ker se lahko zgodi, da vsakdo čaka, da drugi rešijo problem.

ZA KAJ LAHKO ODGOVARJAMO?

Če posameznik odgovarja za svoje lastno delo, govorimo o **neposredni direktni odgovornosti**, če pa odgovarja za delo drugih, govorimo o **posredni indirektni odgovornosti**.

Prav gotovo direktna odgovornost vzbuja močnejše občutke odgovornosti. **Obseg odgovornosti** je lahko

ožji, omejen na manjše število nalog, lahko pa je širši in zajema odgovornost za velike skupine ljudi oziroma nalog. Z ozirom na **vsebino** lahko posamezniki odgovarjajo za ljudi, za stvari, za organizacijo nekaterih del ali za vse našeto skupaj. Praviloma je občutek odgovornosti večji za ljudi kot za druge primere.

KOMU SMO LAHKO ODGOVORNI?

Lahko smo odgovorni **posamezniku** ali pa nekemu **kolektivnemu organu**. Težko je reči, kaj v teh dveh primerih močnejše deluje na občutek odgovornosti. Lahko domnevamo, da ima pomembno vlogo avtoriteta posameznika ali organa ali pa hierarhični položaj posameznika oz. organa.

KAKO SMO LAHKO ODGOVORNI?

Moralna odgovornost se kaže v tem, da lahko posameznika ali organ kritiziramo, opominjamo, zamenjamo ipd.

Materialna odgovornost je povezana s povrnitvijo materiala škode v primerih, ko je posameznik ali skupina to škodo povzročila.

Kazenska odgovornost pa je tista, ko v primerih nepravilnosti preti posameznikom ali skupinam kazensko-pravni pregon. Najbrž ni težko ugotoviti, da je kazenska odgovornost najmočnejša.

KDAJ LAHKO ODGOVARJAMO?

Posameznik lahko za svoje delo odgovarja stalno in v tem primeru govorimo o **kontinuirani odgovornosti** lahko pa odgovarja samo občasno oz. **periodično**.

Poskušali smo osvetliti kategorijo odgovornosti s psihološkega vidika občutka odgovornosti. Pri posameznih oblikah smo navedli tudi, kakšen vpliv imajo na motivacijo pri delu.

Morda bo kdo poskušal to pomembno problematiko osvetliti še z drugih vidikov.

Jožica Cokan

Socialno delo kot stroka

Poskusi opredelitve splošnega pojma socialnega dela, ki jih srečujemo v literaturi in praksi v svetu in pri nas se med seboj razlikujejo po obliki in vsebini, najpogosteje pa po tem, kaj želijo posebej poudariti – katerega od konstitutivnih elementov socialnega dela (predmet, funkcijo, principe, metode). Določitev splošnega pojma socialnega dela, pa mora upoštevati vse najvažnejše sestavine socialnega dela, ker je prav v njihovi enotnosti specifično bistvo te dejavnosti. Večina poskusov opredelitve splošnega pojma socialnega dela zajema naslednje:

Socialno delo je humanitarna, na znanstvenih spoznanjih temelječa in strokovno vodena javna dejavnost, s katero določene službe v imenu družbe in skladno z njenimi normami nudijo pomoč članom skupnosti, jih spodbujajo in usposablajo, da premagajo težave, ki jih ovirajo pri normalnem zadovoljevanju življenjskih potreb, pri opravljanju družbenih obveznosti in pri koriščenju družbenih dobrin ter uveljavljanju svojih pravic.

Socialno delo kot stroka in poklicna dejavnost je nastala šele ob koncu 19. stoletja v najrazvitejših kapitalističnih deželah (najprej v ZDA). Nova strokovna dejavnost se je hitro razši-

nila po vsem svetu, še zlasti po drugi svetovni vojni.

Socialno delo je že zgodaj razvilo stališče, da mora socialno varstvo svoja prizadevanja usmeriti predvsem k usposabljanju in družbenemu aktiviranju ljudi, izražati mora interes in obveznosti družbe, da socialne probleme in potrebe rešuje v okviru splošne skrbi za pogoje, v katerih ljudje lahko uresničujejo svoje ustavne pravice.

Žal socialno delo ni ostalo vedno in povsod tako napredno v idejah kot je bilo ob svojem nastanku. Povsod, kjer se je pojavilo, se je moralo prilagoditi vladajočim normam.

V Jugoslaviji je prva leta po vojni prevladovala tako imenovana **teorija avtomatizma**, po kateri socialne probleme odpravlja in rešuje sam socialistični sistem, s tem, ko razvija družbeni standard. Socialnih problemov po tej teoriji v socializmu ni, če pa se pojavijo, so le posledica nedograjenege sistema in bodo sčasoma sami od sebe prešli.

Ko smo po razdoru s Sovjetsko zvezo začeli iskati lastno pot v socializmu, smo kmalu spoznali tudi to, da se problemi iz preteklosti ne morejo rešiti sami po sebi, da imamo številne probleme, ki so posledica vojne in revolucije ter, da tudi sam hiter družbeni razvoj povzroča številne probleme, ki jih je treba reševati. Začeli smo zavestno razvijati socialno politiko.

Prav gotovo je socialno delo v socializmu in še zlasti v samoupravni druž-

bi specifično, saj je organsko povezano s prizadevanjem celotne družbe za zagotovitev ekonomske in socialne varnosti človeka.

Kljub temu, da so dovolj jasna izhodišča za socialno delo v socialistični samoupravni družbi, nimamo lastne splošne definicije, ki bi opredelila vlogo socialnega dela. Kot družbeno dejavnost opredeljuje socialno delo še najbolj Resolucija X. kongresa ZKJ, iz katere izhaja:

Socialno delo je specifična dejavnost za uresničevanje ciljev socialne politike in humanizacije življenjskih in delovnih razmer, na osnovi socialistične solidarnosti in vzajemnosti ter samoupravnih odnosov.

Navedena definicija nam daje najsplošnejša odgovora na vprašanja **v čem** je vloga socialnega dela in **kje** naj se to delo odvija.

Ne posreduje pa predstave o tem, kako naj se socialno delo odvija, da bo kot »specifična dejavnost« lahko uresničevala cilje socialne politike.

Na to zadnje vprašanje lahko da ustrezen odgovor opis metod in tehnik, ki se v socialnem delu uporabljajo.

In če si definicije pravilno razlagamo, moramo vedeti, da se to delo odvija vsepovsod tam, kjer ljudje živijo in delajo. In na takšnih osnovah se je razvilo socialno delo tudi v združenem delu.

Kadrovsko-socialna služba

POROČAMO O ...

Srečanje upokoјencev Aero Medvode

Na izredni seji delavskega sveta tovarne, dne 18. julija 1985., je bilo sklenjeno, da se vsem upokoјencem, ki so se upokoјili v koledarskem letu, začenši z letom 1985, podari simbolično darilo. Tako je bilo 23. 12. 1985 srečanje upokoјencev tovarne.

V letu 1985 so se upokoјili: MAJDA FRAS, IVAN TRŠAN, FILIP KALAN, FRANC JAMNIK, ALBIN GABER, JANEZ POLENŠEK, ANA AVGUŠTIN, MARIJA GORENC, MUSTAFA ZAHIROVIČ. Srečanja in zakuske se je udeležila večina letošnjih upokoјencev. Vsi upokoјeni delavci so na srečanju prejeli ročne ure, bili so prijetno presenečeni, srečanje pa je potekalo prizrčno in sproščeno. Pripovedovali so, kako živijo sedaj, kaj delajo in kako hitro jim mine čas, kljub temu, da ga imajo sedaj na pretek, vendar se tudi na tovarno večkrat spomnijo ter se veselijo njenih uspehov. Niso pa pozabili pripomniti, in to kar vsi po vrsti, kako morajo biti iznajdljivi ter skromni, da se s pokojnino, ki so jo zaslužili s 35. oz. 40. leti dela, prebijejo skozi mesec.

Nekaj več o sebi sta povedala Anica Avguština in Albin Gaber.

ANICA AVGUŠTIN se je upokoјila v avgustu 1985 s 23 leti delovne dobe ter 14 leti dela v tovarni. Dela ji tudi sedaj ne zmanjka, dela doma na vrtu, hodi v gozd in rada tudi plete. S pokojnino je kar zadovoljna, saj mora biti, čeprav je zelo nizka. Upokoјen pa je tudi mož, tako, da kar nekako pririna skozi mesec, z denarjem seveda. Po sodelavcih v tovarni ji je bilo na začetku dolgčas, no pa je tudi to minilo, saj človek ob delu pozabi na vse tegebe, da bi je le zdravje ne zapustilo pa bi še kar nekako šlo je zaključila s pripovedovanjem Avguštinova, ki je 14 let čistila prostore v vzdrževanju, ana-

litski službi ter skladišču pomožnega materiala.

ALBIN GABER se je upokoјil leta 1985, ker se ni izučil nobene obrti, je delal v tovarni na raznih delovnih mestih, nazadnje pa na vodočistilni napravi, kot vodar. Delovne dobe ima skoraj 41 let od tega kar 38 let v tovarni. Svoje kmetije nima, zato pomaga sosedom in sorodnikom, predvsem

dela na bratovi kmetiji. Brat se je namreč pred leti v naši tovarni smrtno ponesrečil. Ker dela rad mu ni nikoli dolg čas. Zdravje mu kar dobro služi, na sploh se počuti še zelo dobro. Zdi se mu, da je tovarno kar prehitro zapustil, le s pokojnino ni zadovoljen, saj je za skoraj 41 let poštenega dela resnično prenizka.

R. C.

Dedek mraz v Aeru Medvode

Kot že nekaj let zapored smo v tovarni pripravili praznovanje dedka Mraza za naše najmlajše, 26. decembra 1985, v sejni sobi. Prostor so praznično okrasili otroci KUD Fran Saleški-Finžgar iz Senice, ki so pripravili

tudi lutkovno predstavo »Radovedni slonček«. Lutke so otroci z zanimanjem spremljali, ko pa se je pojavil še dedek Mraz, je v prostoru kar završalo. Starejši, že šolo obvezni otroci, so pogumno odgovarjali na uganke, ki jim jih je zastavljal dedek Mraz, mlajši pa so stali bolj ob strani ter ga občudovali. Vsak otrok je dobil tudi skromno darilo.

R. C.

Drobci iz zgodovine požarne brambe

Kaj izvemo iz Valvasorjeve »Slave vojvodine Kranjske« o tem, kako so se v starih časih branili pred požarom v Ljubljani

»Slava vojvodine Kranjske« je izšla leta 1689. V njej je avtor obdelal geografski in zgodovinski opis Kranjske, zbral etnografsko gradivo, pisal o življenju, obrti, trgovini, o hrani in pijači prebivalcev, predvsem pa ni pozabil zapisati njihovih šeg in običajev. Med drugim najdemo v knjigi tudi zapise o borbi proti požarom in o samih požarih v Ljubljani. Valvasor piše:

S čim se izkaže budnost stolpnega čuvaja

Na ljubljanskem gradu je tudi visok stolp; viden je sredi mesta in se imenuje stolp; viden je sredi mesta in se imenuje stolp piskačev. Ta stolp ima tudi uro, ki vsako uro na veliki zvon bije; čuvaj pri njej je dolžan, brž ko ta naprava uro naznani, da še enkrat na manjšem zvonu na roko uro odbije. To se godi predvsem zato, da se čuvaja spodobna pazljivost občuti tako podnevi kot ponoči, zakaj njegova posebna dolžnost je paziti na ogenj. Ob taki nesreči tolče kar naprej po malem zvoncu in izobesi v tisto smer mesta, kjer je izbruhnil ogenj, podnevi rdečo zastavo, ponoči pa svetilko, da bi se brž razglasilo, kje in na kateri strani gori.

Tudi v skrajnem vzhodnem delu gradu je visok stolp; v njem stanuje drug čuvaj, ki mora paziti na vse nočne ure ter jih z udarcem na zvon naznanjati zgornjemu mestu. Če bi se pa zgodilo, da bi ta prednji čuvaj prej zagledal požar, opomni z udarcem na manjši zvon zadnjega čuvaja; ta mora zdaj pozvoniti, razglasiti znani grozotni glas in izobesiti zastavo ali svetilko, kakor je pač dan ali noč.

Stražni stolp na gradu

Izven gradu se kaže na visoki grajski utrdbi nad Karlovškimi vrati tudi velik stolp, ki so ga hkrati s čuvajnico zgradili 1644. leta. Čuvaja, ki tu stanuje, plačuje mesto. Zaradi sovražnika in zaradi ognja mora stražiti vso noč in vsako uro zavpiti: »Čuvaj! Čuvaj!«, nato pa pozvoniti z zvočkom, a le ponoči, podnevi ne.

Cerkev sv. Florijana

Sedma je cerkev sv. Florijana na Starem trgu. Sezidana je bila leta 1672, nekaj od sosesčine, ki je leta 1669. docela pogorela, nekaj z miloščino (tudi slavni deželni stanovi so prispevali dvesto goldinarjev) kot zaobljuba za odvrnitev nadaljnjih požarov, stolp pa, ki je zelo lep in velik, je bil ves sezidan na stroške mestnega sodnika, gospoda Gabrijela Ederja, in okrašen z uro, ki bije.

Požari v Ljubljani

Leta 1371. so v Ljubljani pogoreli vsi trije trgi in v mestni hiši se je pri tem požaru izgubilo veliko privilegijev... Leta 1629., dne 11. februarja, je spet nastal požar v predmestju pred Špitalskimi vrati in požrl 26 hiš in avguštinsko cerkev. Leta 1660., dne 17. septembra, je bil v Ljubljani na Starem trgu, kjer stoji zdaj sv. Florijana cerkev, velik požar; pogorelo je 15 hiš. Čisto blizu stoji velika cesarska smodnišnica, v kateri je vedno znatna množina smodnika. Zato so ljudje vpili in napak raznesli po vseh ulicah, ko da se je smodnišnica vnela. Zavoljo tega je prav dosti ljudi zapustilo mesto in zbežalo. Marsikdo je tekel miljo daleč, preden se je opogumil, da bi se ozrl, a marsikdo se je od utrujenosti zgrudil, ker mu moči niso dale več teči. Skratka, bil je neverjetno velik preplah. Ker pa je bila smodnišnica dobro urejena in z železnim ogredjem dobro zaprta, ji iskre, čeprav žareče, ki so nanjo padale, niso mogle škodovati. Tudi je bil požar skoraj streljaj daleč od smodnišnice in okoli nje so povsod stala drevesa. Ko pa bi bil Bog prisodil, da bi se smodnišnica bila vnela, bi v Ljubljani težko obstala še kaka hiša...

Kako so se v Škofji Loki borili proti požaru v starih časih

Pavle Blaznik piše v svoji knjigi Škofja Loka in Loško gospostvo tudi o problemih, ki so jih imeli meščani Škofje Loke s požari in obrambo pred njimi.

Kot vedno, so bili tudi takrat v osprejdu finančni problemi. Med drugim lahko beremo: Če so mesto že redni stroški spravljali v finančne zadrege, se je znašlo v tem hujšem položaju v primeru elementarnih nesreč. Mestu je stalno pretela nevarnost požara.

V Škofji Loki so bile 1567 strehe meščanskih hiš vse lesene, prav tako tudi leta 1723 ni bilo nič bolje, saj so bile skoraj vse strehe hiš krite s škodlami. Z opeko je bilo pokrito mogoče le kopalnišče, v kolikor je uspel loški glavar s svojim predlogom leta 1660. Dimnikov je bilo zelo malo izpeljanih z ognjišč; naprav pa po celo leto niso nadzirali.

Nevarnost požarov večjega obsega je bila tembolj prisotna, ker v mestu ni bila urejena oskrba z vodo, česar se je mestni svet zavedal. Leta 1549 je nameraval speljati z vzpetin nad gradom v mesto vodo po dveh lesenih ceveh, tako na Plac in Lontrk. Ker mesto samo ne bi zmoglo stroškov, se je obrnilo na škofove odposlance s prošnjo, da mu gospostvo v ta namen popusti pri denarnih obveznostih, mu pokloni iz gozdov ustrezno količino macesnovega lesa za cevi in ukaže kmetskim podložnikom, da opravijo potrebna tlaška dela. Čeprav je škof v bistvu ustregel leta 1551 tej prošnji s pridržkom, da mora mesto samo poskrbeti za vožnje, in čeprav je škof celo sam priganjal meščane, naj brez odloga napravijo vodnjak na cevi, delo ni dolgo steklo. Mestni svet se je izgovarjal, da mesto nima sredstev, ker je treba dati prednost mnogim neodložljivim vprašanjem. Vsekakor pa vir iz leta 1590 omenja na Placu cisterno (najbrž vodnjak).

Kljub vsemu pa je mestni svet vse premalo računal z nevarnostjo požara. Ko pa je prišlo nekaj let pred 1656 v Škofji Loki do močnega požara in ko je pozneje še leta 1656 ogenj napravil mestu veliko škodo, je loški glavar ukazal mestu, naj si nabavi nekaj gasilskih lestev in sekir ter veder za vodo, vendar je ukaz ostal brez odmeva. Spriči malomarnosti se ni čuditi, da je prišlo v mestu v drugi polovici 17. stoletja kar do dveh katastrofalnih požarov.

Leta 1660 je bil prizadet zgornji del mesta. Požar je izbruhnil 7. oktobra med 22. in 23. uro, in sicer v zadnji sobici oziroma vsivilih hiše zraven rotovža, kjer je stanoval mestni pek. V nekaj urah je pogorelo 32–35 najlepših in najbogatejših hiš na Placu skupno s kapelo sv. Trojice in s samostanom sv. Klare. Požar je napravil tako škodo, da so dajale nekatere hiše še konec stoletja sliko pogorišča.

Nič manjša katastrofa je prizadela 1698 spodnji del mesta. Tedaj je bil upepeljen skoraj celotni Lontrk; zgorelo je 48 hiš s kaščo in mlinom pri kopalnišču ter z lontrškim delom mestnega obzidja. Po poročilu iz leta 1669 je bilo razdejanje tako hudo, da je bilo potrebnih 30–40 let za popolno obnovo.

Kako so se varovali pred požarom v Gorici v starih časih

Karl Czoernig, zgodovinar Goriške in Gradiške, piše v knjigi »Das Land Görz und Gradisca«, ki jo je izdal na Dunaju leta 1873, takole o ukrepih v boju proti požaru:

Na novo ustanovljeni provinčni svet si je zadal skrb za čistočo in varnost mesta Gorice. Deželni glavar

Puebla je povečal tudi mestno stražo. Za preprečevanje in zatiranje »ognjenega pojava« so sprejeli številne predpise, katerih pa niso upoštevali. Mesto ni imelo na prelomu stoletja (18. stoletja – op. Cafuta) še nobene gasilne črpalke, dokler ni cesarica Marija Te-

rezija dva takšna stroja podarila mestu. Najvažnejša naprava, katere blaginjo uživa mesto še danes, pa je bila vodovod. Za ureditev vodovoda do mesta so uporabili svinčene cevi. Denar za nabavo 2000 centov svinca za izdelavo cevovoda je cesarica Marija Tere-

zija »odštela« od dobička, ki si ga je pridobila s prodajo pravice lova. Cevovod je podarila mestu leta 1776. V mestu so postavili še vodomete, za kar se imamo tudi zahvaliti dobroti cesarice Marije Terezije.

Zbral DARKO CAFUTA

Delo kluba OZN Aero v preteklem letu

V Klubu OZN Aero je bilo lani 137 članov. Ob koncu leta se je prijavilo še nekaj novih, tako je v klubu zdaj 160 članov.

Struktura članstva:	
TOZD Kemija Celje	– 72 članov
DSSS	– 42 članov
TOZD Trzinje	– 36 članov
TOZD Grafika	– 8 članov
TOZD Kemija Šempeter	– 2 člana

Na področju usposabljanja članstva o delovanju Organizacije združenih narodov in aktualnih mednarodnih vprašanih smo v preteklem letu izvedli naslednje akcije:

Februarja se je 40 članov kluba OZN Aero udeležilo ekskurzije v Mednarodni center za upravljanje podjetij v družbeni lastnini v državah v razvoju, ki deluje v Ljubljani. Mednarodni center deluje v okviru Organizacije združenih narodov. Glavni cilj delovanja centra je preučevanje in omogočanje hitrejšega razvoja javnih podjetij v državah v razvoju. V okviru te ekskurzije je bil organiziran tudi razgovor o aktualnih mednarodnih dogodkih v svetu.

Druga večja akcija je bila organizacija ekskurzije v UNESCO center v Parizu. Ekskurzije se je udeležilo 81 članov. Predsedstvo se je pri tem srečevalo predvsem s problemom finančnega pokrivanja stroškov te ekskurzije, ker se je od prijav udeležencev do izvedbe precej povišala cena aranžmaja, hkrati pa se je prijavilo precej večje število udeležencev kot v preteklih letih.

Priprave za obisk v UNESCO center niso bile najboljše, saj nam ni uspelo vzpostaviti stikov z UNESCO centrom za kemijske študije v Ljubljani, kar bi zagotovo vplivalo na boljše po-

znavanje delovanja UNESCA. Kljub urgencam še vedno ne dobivamo glasila ljubljanskega centra za kemijske študije. Sicer pa je bila to zelo uspela ekskurzija.

V preteklem letu ni bilo organiziranih veliko seminarjev v okviru občinskega oz. republiškega centra klubov OZN. V Celju se je seminarja udeležilo pet članov, republiškega seminarja pa nihče, zaradi drugih obveznosti članov ob koncu leta.

Sodelovanje z Društvom narodov je še vedno samo na ravni akcije prodajanja UNICEF izdelkov. V tej akciji smo prodali UNICEF izdelkov v vrednosti 177.700 din. Nekaj izdelkov – predvsem sestavljenk – je še na zalogi.

Uspešno se nadaljuje tudi sodelovanje z Zvezo afriških študentov. Maja je bilo na obisku 31 afriških študentov iz Ljubljane in Maribora. Organiziran je bil tudi turnir v malem nogometu, precej študentov nam je tudi poslalo članke, ki smo jih objavili v naših glasilih. Zaradi študijskih obveznosti afriških študentov je odpadla počitniška praksa dveh Afričanov v Aeru. Predsedstvo kluba OZN je tudi organiziralo več akcij pomoči za uspešnejše delovanje Zveze.

Akcije solidarnosti:

Republiški in občinski odbori za razvijanje socialistične solidarnosti in Rdeči križ Slovenije so konec januarja poslali pozive za zbiranje pomoči za lačne v Afriki. V akcijo so se vključili tudi klub OZN in OO ZSMS v Aeru.

V Aeru je bilo prodanih 300 bonov v skupni vrednosti 30.000 din.

Obveščanje:

O delovanju Organizacije združenih narodov ter o posameznih mednarodnih aktivnostih je bilo v naših internih glasilih objavljenih 11 člankov.

Ostale aktivnosti:

– v letu 1985 smo prvič organizirali ples članov kluba OZN, za katerega smo se odločili, da bo tradicionalen
– organizirali smo več akcij zbiranja papirja, veliko članov kluba OZN je delalo v proizvodnji

– skupaj s člani K OO ZSMS smo organizirali srečelov ob srečanju delavcev v Golovcu

– v decembru pa so že stekle priprave za organizacijo ekskurzije v FAO center v Rimu.

PROGRAM DELA ZA LETO 1986

Usposabljanje:

– organizacija enega ali dveh predavanj na temo:

MEDNARODNO LETO MIRU ali AKTUALNOSTI V SVETU

– organizacija ekskurzije v UNESCO–OICD – mednarodni center za kemijske študije v Ljubljani (rok: marec, april)

– ekskurzija v FAO center v Rimu – rok: maj

– ekskurzija v Informacijski center Združenih narodov v Beogradu – rok: oktober, november

– udeležba na seminarjih, ki jih organizira občinski center klubov OZN, republiški center klubov OZN ali Društvo narodov

– informiranje članov klubov o delu OZN s članki v internih glasilih – zadolženo predsedstvo kluba, stalna naloga

– organizacija občasnih razstav.

Sodelovanje z Zvezo afriških študentov v Ljubljani in Mariboru

– organizacija obiska študentov v Aeru (april)

– počitniška praksa v Aeru enega ali dva študenta (september).

Akcije solidarnosti:

– sodelovanje v slovenskih oz. jugoslovanskih akcijah solidarnosti z osvobodilnimi gibanji in žrtvami imperialistične agresije

– prodaja UNICEF izdelkov.

Ostale akcije:

– organizacija drugega plesa OZN (september, oktober)

– zbiranje odpadnega papirja

– povezovanje z drugimi klubi OZN oz. Klubi UNESCO

– organiziranje proizvodnega dela – po potrebi.

Anita Žoher

MLADI ZA MLADE

»ZIHARLOVI DNEVI« 1985

O socialnem položaju mlade generacije

Čeprav naslov odpira mnogo vprašanj in zahteva še več odgovorov, smo se v njem zavestno omejili na nekaj področij. Gre za sektorje družbene delitve dela, ki predstavljajo pomemben del tako imenovane družbene repro-

dukcije in so zato makroekonomskega pomena. Demokratizacija odnosov in odločanja ter gospodarskega gibanja v teh strukturah predstavlja koncentriran presek aktualnega obdobja našega družbenega razvoja. Govorimo o socialnem razvoju in ciljih, ki jih dosegamo z ekonomsko politiko, mehanizmi gospodarskega razvoja, politiko dohodka in osebnega dohodka, cenami, proizvodno in investicijsko politiko.

V obdobju stagnacije in krize se nevarnost marginalizacije posameznih socialnih skupin veča in postaja realnost. Brez kakršnih posebnih analiz je jasno, da mladina postaja tista družbena skupina, pri kateri je prepad med osebnimi interesi in aspiracijami ter družbenimi potrebami in možnostmi največji. To se kaže na področju šolanja in izobraževanja, možnosti kreativne uporabe znanja oziroma zaposlovanja, možnosti normalnega napredovanja pri delu, možnosti osamosvajanja in ustvarjanja družine, možnosti pridobivanja stanovanja, možnosti soodločanja v družbi. Skratka, mlada generacija se sooča z dejstvom, da si na podlagi lastnih sposobnosti in dela ne mora zagotoviti normalnih pogojev za delo in življenje.

Navkljub »družbeni zrelosti« in lastnim sposobnostim postaja in ostaja mladina v posameznih primerih in kot družbena skupina v celoti vse bolj odvisna od starejše generacije. Ekonomska in socialna nesamostojnost pa ne ostane brez političnih posledic.

Pomembno je dejstvo, ki nam ga življenje vbija v glavo, podatki in analize pa potrjujejo, da obdobje družbene krize (tako po obsegu kot intenziteti) socialne strukture različno prizadene. Ženske, invalidi, brezposelni, upokojenci in mladina zaradi svojega nestabilnega družbenega položaja najprej in najbolj občutijo krizo. Poleg tega, hote ali nehote, izhod iz krize iščemo na načine, ki na te skupine, zlasti pa na nekatere dele znotraj njih, prenašajo nesorazmerno velik del potrebnih družbenih stroškov in bremen. Nesprejemljivo je, da tendenčna marginalizacija ne porabi ustvarjenega družbenega proizvoda pri omenjenih kategorijah, navkljub družbenopolitični organiziranosti in formalni zastopanosti na mestih, kjer se sprejemajo pomembne politične odločitve, pelje hkrati v politično inferiornost.

(Prihodnjič: Posebnost mlade generacije izstopa šele na nivoju konkretnih pogojev in odnosov)

Pohod po poteh XIV. divizije

Mladi iz celjske regije skupno z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami tudi letos pripravljamo že tradicionalni pohod Po poteh XIV. divizije, ki bo potekal v IV. etapah. Pohod po trasi II. etape, ki vodijo mladi iz Celja, Šentjurja in Slovenskih Konjic, bo potekal od 8. do vključno 10. februarja 1986.

Program pohoda:

Sobota, 8. februar 1986

9,30 – zbor udeležencev pred Srednjo družboslovno šolo v Celju

10,30 – prihod v Gračnico, usposabljanje po programu

11,00 – slovesni sprejem prapora pri spomeniku Ilije Badovinca v Gračnici pri Rimskih Toplicah

12,00 – kosilo v Gračnici

13,00 – odhod pohodne enote proti Svetini

14,00 – prihod v Lažiše, polaganje venca pri spominskem obeležju

17,00 – prihod v Tevče, polaganje venca pri spominskem obeležju (čaj)

19,00 – prihod v Svetino, sprejem, maškerada s plesom, večerja, prenočišče

Nedelja, 9. februar 1986

6,00 – vstajanje in zajtrk na Svetini

6,45 – odhod iz Svetine proti Javorniku (pri odcepu na Resevno polaganje vencev na grobove padlih borcev)

9,00 – prihod v Kompole (kulturni program na igrišču, čaj)

9,30 – prihod v Opoko, polaganje venca pri spominskem obeležju

11,00 – prihod v Blagovno (ogled bolnice Zima)

13,30 – prihod v Dramlje – kosilo

14,30 – usposabljanje po programu SLO

16,00 – odhod proti Črešnjicam

19,00 – prihod v Črešnjice, namestitev, večerja, prenočišče, družabni večer

Ponedeljek, 10. februar 1986

5,00 – vstajanje, zajtrk

6,00 – odhod proti Stranicam

8,00 – prihod v Stranice, polaganje venca pred spomenikom talcev (čaj)

8,30 – odhod proti Dobrni – Lindek – Socka – Velika Raven – Brdce – Dobrna

12,00 – prihod na Dobrno, kulturni program, predaja prapora pohodnikom III. etape

13,00 – kosilo v Zdraviliškem domu in zaključek II. etape pohoda

Vsak pohodnik mora biti za pohod primerno oblečen, ustrezno obut, s se-

boj mora imeti pribor za osebno higieno, jedilni pribor in skodelico za prehrano. Pred začetkom pohoda prejme vsak pohodnik spalno vrečo, ki jo mora ob koncu pohoda vrniti!

Vsak, ki bi se želel udeležiti pohoda, lahko dobi podrobnejše informacije pri predsedniku OO ZSMS po TOZD, najkasneje do 31. januarja 1986.

Z Janezkom o . . .

Janezka je zanimalo, kakšna je razlika med očetom in mamo! Zato se je obrnil na očeta in ga vprašal. Toda oče ni vedel, kako bi mu to razložil in ga je zato poslal k mami. Tudi mami je bilo nerodno in mu ni vedela povedati na primeren način. Napotila ga je, naj vpraša učitelja, v čem je razlika. Učitelj je nekaj časa razmišljal, potem pa Janezka vprašal, če ve, kateri številki čevljev nosita mama in oče. Le-ta mu je odgovoril, da ima oče 42 in mama pa 38. Takrat pa mu odgovori učitelj:

– No, vidiš Janezek, razlika med očetom in mamo je ravno med nogami.

Počitnice, čas, ki prihaja

Mnogo je med nami mladih, ki iz užitka ali iz želje po spoznavanju neznanih krajev naše lepe domovine prebije dopust »potikajoč se po njej«.

Mogoče pa tudi vsi ti ne vedo, da lahko postanejo člani Počitniške zveze, ter si tako »olajšajo« svoje dopustovanje.

Zato vam bomo v nekaj besedah poskusili predstaviti zgodovino, dejavnost in prednosti, ki vam jih nudi Počitniška zveza.

»Ferijalni savez Jugoslavije« (ali Počitniška zveza) je bil osnovan v okviru revolucionarnega mladinskega gibanja leta 1920, pod idejno-političnim vodstvom Komunistične partije Jugoslavije in Zveze komunistične mladine Jugoslavije.

Revolucionarno, socialistično programsko orientacijo, zasnovano na medsebojnem zblizovanju, spoznavanju, širjenju bratstva in enotnosti mladih vseh naših narodov in narodnosti, kot temelj bodočnosti mladih Jugoslavije, Počitniška zveza nadaljuje svojo dejavnost leta 1952.

Počitniška zveza je družbeno-izobraževalna organizacija, v kateri se mladi prostovoljno združujejo, da bi v njej v raznih oblikah aktivnosti zadovoljili svoje interese in potrebe po potovanju, izletništvu, letovanju, zimovanju, oziroma koriščenju prostega časa. Poleg že naštetih zahtev in interesov, Počitniška zveza v svojih programih dela izvaja naslednje cilje in naloge:

– omogoča mladim, da na organiziran način čim bolj spoznajo svojo domovino, njene kulturne, zgodovinske, ekonomske, samoupravne socialistične vrednote, dogodke iz zgodovine delavskega gibanja in Zveze komunistov Jugoslavije, borbo revolucionarnega mladinskega in študentskega gibanja, narodnoosvobodilni boj naših narodov, naravne lepote, običaje in folklorno bogastvo in dogodke iz zgodovine narodov in narodnosti Jugoslavije.

Član Počitniške zveze lahko postane vsak pionir, star od 7 do 13 let, in vsak mladinec od 13. do 27. leta, ki to želi, ki sprejema statut FSJ in je pripravljen sodelovati pri uresničevanju ciljev in nalog Počitniške zveze.

Članstvo v Počitniški zvezi se izkazuje s prejemom članske knjižice in plačano članarino za tekoče leto. Včlanjevanje se opravlja posamično, praviloma v osnovni organizaciji PZ, to je v počitniški družini. Člani PZ se

organizirajo glede na kraj, področje življenja in dela: v počitniške družine, občinske, mestne, pokrajinske in republiške zveze. Osnovna organizacija Počitniške zveze je počitniška družina, ki ima najmanj deset članov.

V Celju je moč postati član Počitniške zveze pri Centru za mladinski tu-

rizem, v Kocenovi ulici št. 2 (telefon: 24-013, 24-019, 22-664).

Počitniška zveza je tudi stalni član Mednarodne federacije mladinskih domov (IYMH – International Youth Hostel Federation).

Pridite in izkoristite te ugodnosti!

Obisk mladincev iz Umaga

14. decembra 1985 so našo temeljno organizacijo – Kemija Šempeter obiskali mladinci iz tovarne »SIPRO« iz Umaga, ki prav tako kot mi izdeluje lepilne trakove. Po prvih prijavah, naj bi prišlo kar 50 predstavnikov OO ZSMS »SIPRO«, vendar je na obisk prišlo le 12 mladincev in mladink. Seveda smo jih peljali najprej pod strokovnim vodstvom na ogled naše temeljne organizacije. Z ogledom so bili zelo zadovoljni. Zanimali so se tudi za novo samoupravno in družbenopolitično delo.

Po ogledu proizvodnih obratov naše temeljne organizacije so se odpeljali v »Hotel Prebold«, kjer so prenočili. Prosto popoldne so izkoristili za počit-

tek. Zvečer jih je naša osnovna organizacija ZSMS pogostila z večerjo, na kateri so bili prisotni tudi naši mladinci. Predsednika sta izmenjala spominski darili in dobre želje za nadaljnje sodelovanje. Nekaj spodbudnih besed za sodelovanje pa je spregovoril tudi naš tehnični vodja tozda Brane Kajtna. Srečanje se je nadaljevalo v zelo prijetnem vzdušju ob glasbi in plesu.

Takšnih srečanj si v prihodnje želimo še več. Razšli smo se z željo in v upanju, da se bomo v letu 1986 ponovno srečali – to pot pri njih v Umagu.

Nedvomno je takšno srečanje vredno vse pohvale, saj se spoznavamo mladi iz dveh tovarn in dveh republik. Upamo pa tudi, da so bili mladinci iz Umaga zadovoljni z nami kot gostitelji.

Nasvidenje v Umagu!

Tomaž Pečnik

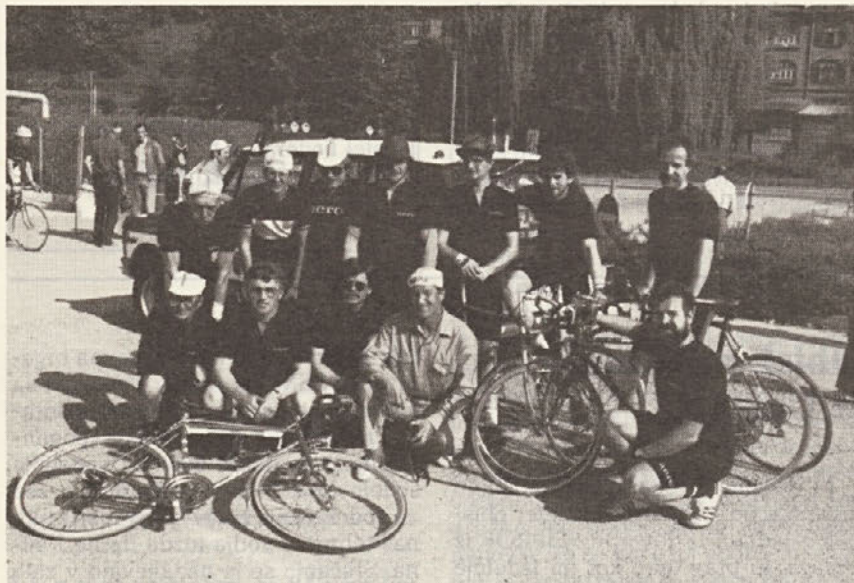
ŠPORT IN REKREACIJA

Program športno-rekreacijskih aktivnosti v Aeru

Redna rekreacijska vadba človeka utrjuje in znano je, da telesno utrjeni ljudje lažje premagujejo delovne napore, boleznin in ovire v življenju. Zato je delavcem naše delovne organizacije ponujeno več možnosti za aktivno

vključevanje v športno-rekreacijske aktivnosti kot so: rekreacijsko igranje košarke, ki poteka vsak ponedeljek od 19.15 do 20.45 ure na Osnovni šoli Slavko Šlander. Ženske, ki žele igrati odbojko, se lahko vključijo v vadbo vsak ponedeljek od 18. do 20. ure, na Osnovni šoli Veljko Vlahovič. Na kegljišču Golovca so za navdušene kegljače na voljo tri steze, vsak četrtek od 15. do 18. ure. V prostorih na Trgu V. kongresa imamo prostor za namizni tenis in trim kabinet.

Letos bo izredno živahno tudi v Planinskem društvu. Naši planinci bodo skušali uresničiti zastavljeni program, ki zajema vse od nizkogorskih izletov do visokogorskih pohodov. Zato vabimo vse, ki bi želeli v naravo, naj se vključijo v planinsko društvo Aero. Za ljubitelje kolesarjenja je kolesarska sekcija pripravila program, ki poleg skupinskih rekreacijskih voženj vključuje tudi nastop na vseh večjih maratonih po Sloveniji. Člani smučarske sekcije so začrtali aktivnosti, ki zajemajo rekreacijsko smučanje, interno prvenstvo za Aero pokal, nastop na zimskem srečanju delavcev grafične industrije, nastope na sindikalnih

športnih igrah, smučarskem dvoboju ČGP Večer, na spomin Cirila-Cica Debeljaka, troboj GAW-ANDRITZ-AERO in četverboj LIBELA-NIVO-TOPER-AERO. Člani sekcij malega in velikega nogometa se bodo udeležili zimske in letne občin-

ske lige, turnirjev v počastitev raznih praznikov, krajevnih skupnosti, odigrali bodo večje število prijateljskih srečanj, izvedli interno prvenstvo in nastopili na sindikalnih športnih igrah. Člani kegljaške sekcije bodo poleg redne rekreacijske vadbe na keg-

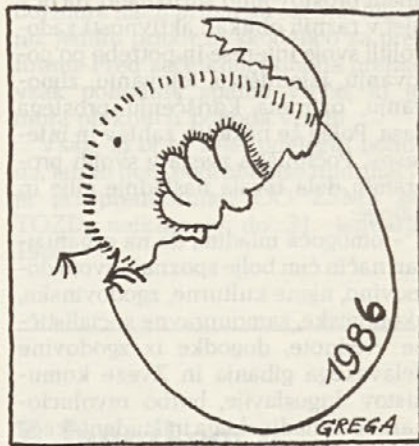
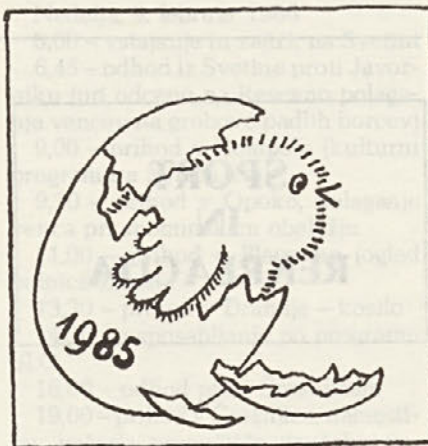
ljišču Golovec organizirali tudi interno prvenstvo za posameznike in ekipe v borbenih igrah ter večje število prijateljskih srečanj in turnirjev. Košarkarji, odbojkarji, rokometasi, šahisti in člani namiznoteniške sekcije se bodo redno udeleževali prvenstev v okviru občinskih sindikalnih športnih iger, prijateljskih srečanj in turnirjev ter organizirali interna prvenstva. Člani teniške sekcije bodo skušali nadaljevati z osvojenim primatom v občinski ligi. Z najmanjem igrišč na ŠRC Golovec bodo skušali privabiti v svoje vrste nove člane, saj bodo pripravili tečaj za začetnike.

Poleg omenjenih aktivnosti bodo izvedene še tradicionalne vsakoletne prireditve kot so: prvi trnek Aera, ki privablja vse večje število ribičev in ljubiteljev narave, tradicionalna športno-rekreativna srečanja ob dnevih Aera, športno srečanje Aero-Sava in letno rekreativno srečanje delavcev grafične industrije Slovenije.

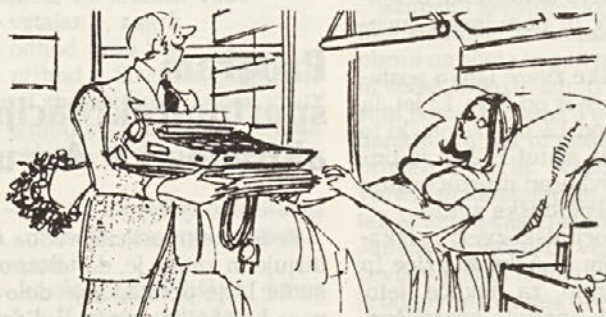
Delavci naše delovne organizacije se bodo lahko udeležili tudi trim akcij v hoji, teku, kolesarjenju, plavanju in smučarskem teku.

Peter Svet

**ZA
DOBRO
VOLJO**

Normalno, moj brat bo zdravnik, pa gleda, ali ima otečene mandeljne...

Slišal sem, da vam gre na boljše, pa sem mislil, da bi vam bilo malo dela v veliko veselje...

Preberite, ne bo vam žal...

enem mestu. Zaradi nemirne indijanske krvi se ne more prilagoditi civiliziranemu načinu življenja in nemočen ostaja ob pijači in ženskah, ki so v sproščenejšem okolju daleč stran od strogih rodovnih izročil.

ZIMA V KRVI je eden prvih indijanskih romanov, ki si je pridobil veliko literarno veljavo. Avtorja zaradi pristnosti psiholoških stanj v človeku in po neposrednosti konfliktov s seboj in naravo primerjajo s Hemingwayem in njegovim načinom pisanja.

V počasni zgodbi, v kateri avtor pušča košček srca, če se romantično izrazimo, spoznamo svet prostranstev in starih indijanskih življenjskih zakonov, ki jih v današnjem času ne spoštujejo več.

Založbi Lipa Koper in Obzorja Maribor sta lani skupaj izdali knjigo NAJ ROŽE CVETO, Johannesa Marie Simmla.

Simmel je med bralci napetih zgodb, znan in priljubljen pisatelj.

Njegovo zadnje delo, roman NAJ ROŽE CVETO je zgodba o francoskem odvetniku Charlesu Duhamelu, zvezdniku v svoji stroki, ki se mu posreči nekaj nenavadnega: strahotno letalsko nesrečo na Dunaju izkoristi kot priložnost, da spremeni svojo identiteto. Naveličal se je življenja ob svoji neznočni ženi Yvonne v Parizu, sit je bil grozljivosti sodobnega sveta. S ponarejenimi dokumenti začne novo življenje. Preseli se v Nemčijo, kjer zaživi z mlado Knjigarnarko Andreo Rosner v Hamburgu, življenje polno ljubezni, po katerem je vedno hrepenel.

Kmalu pa sence preteklosti spet dohitevajo Duhamela. Obupan se bori za svojo srečo. Edini prijatelj ga razočara in izda. Izsiljuje ga, saj pozna njegovo skrivnost.

Duhamel se mora znebiti izsiljevalskega prijatelja in odloči se za umor – skoraj genialen umor. Toda ves čas se mu zastavlja vprašanje, če je to mogoče, ne da bi se človeku kdaj maščevalo?

Z Andreo se Duhamel poroči, skupaj doživljata srečo, mlada žena je noseča. Zdi se tudi, da je z novo knjigarno dosegla življenjski cilj. V tej knjigarni najdejo zavetje tudi invalidni otroci. Otroci, ki so zapisali sredi knjigarne, svojega drugega doma NAJ ROŽE CVETO.

Avtor je v pričujočem delu objektivno in spretno opisal pretresljivo usodo dveh zaljubljenih ljudi, ki jima je bila dana kratkotrajna sreča, sočasno pa je upodobil del sodobne evropske zgodovine.

S tem delom je pisatelj med bralce vnesel misel o humanem in pristnem

življenju, brez ponarejenosti in hlastanja za lažnim prestižem.

Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je lani izšel roman Petra Hilla TERORISTI.

Terorizem je ena od značilnosti našega časa. To je krutost, ki terja življenje nedolžnih ljudi. Terorizem spremlja tako ali drugače obarvan ideološki fanatizem, ki v imenu višjih ciljev brezobzirno gazi vsa pravila in vrednote običajnega življenja.

O takem terorizmu pripoveduje ta knjiga. Gre za napeto in srhljivo zgodbo.

Dva mlada, fanatična terorista, fant in dekle, s spretno premišljeno akcijo – v glavnem poslopju Scotland Yarda v Londonu podstavita bombo – odvrteta pozornost policije, da lahko ubijeta enega od vodilnih politikov krščansko demokratske stranke, drugega pa z njegovo tajnico vred zadržita kot talca v njegovem stanovanju.

Začne se obleganje in zagrizen, dramatičen psihološki in dejanski spopad med policijo in teroristoma.

Pri tem podrobno spoznamo, kako takšne akcije – o njih pogosto beremo v časopisih ali jih vsaj delno lahko vidimo na televiziji – v resnici potekajo, kakšna sredstva za boj ima policija, pa tudi nasprotna stran, kako psihično napeta in izčrpljujoča je takšna vojna, kaj vse igra v njej pomembno, včasih celo usodno vlogo.

Gre torej za roman z izrazito moderno temo in nepričakovanim razpletom.

Pri Založbi Borec Ljubljana je lani izšla francoska uspešnica, roman Regine Deforges MODRI BICIKEL.

Kratka vsebina knjige je naslednja: Lepa in mlada Lea v svojem telesnem in duševnem zorenju, spoznanjih in preizkušnjah sodi med osrednje like romana. Spoznanja in preizkušnje, ki jih dekle doživlja, so v ospredju tega napetega, široko zasnovanega romana o Francozih in Franciji med drugo svetovno vojno. MODRI BICIKEL je epsko razsežno, prepričljivo delo v katerem je avtorica opisala tematiko, ki je tudi nam blizu. Razkriva nam tudi nove poglede in razmere pod nemško okupacijo. Razčlenjena probleme odpora in kolaboracionizma, omahovanja med generalom Pétainom in de Gaullem, vse pa povezuje z reliefno orisanimi človeškimi usodami. Bralec lahko sledi razvoju številnih življenjskih zgodb v težkih in krutih vojnih časih. Roman je zanimivo in nenavadno napeto delo, zato ni čudno, da je MODRI BICIKEL dosegel na francoskem knjižnem trgu izreden uspeh.

Dora Rovere

Roman ZIMA V KRVI, Jamesa Welcha, ki je lani izšel pri založbi Obzorja Maribor.

Avtor romana ZIMA V KRVI je Indijanec. Tudi glavna oseba romana je Indijanec, ki pripoveduje zgodbo v prvi osebi.

Opisuje življenje na živinski farmi, kjer živi v nekakšnem rezervatu in sicer pri svojem očimu, belcu, ki ga je posvojil.

Avtor opisuje vsakdanje življenje na farmi, ki je razpredeno med živalmi in ljudmi, ki jih ima rad.

Vendar Indijanec vse to doživlja na svoj način, saj se še vedno ni povsem prilagodil civilizaciji in ustalil na

Celje - skladišče
D-Per

452/1986

1119861595,1

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE